Uredništvo in upravništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“
izhaja v pondeljek, sredo in petek popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.
Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila se računijo s 15 vin. od 6 redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 122. Maribor, dne 16. oktobra 1911. Letnik III.

Kaos.

Nihče se več ne izpozna. V svetovni in notranji politiki vladajo take zmede, da se vsakdo radovedno vprašuje, kaj bo. Prej na vseh koncih in krajih revolucije, nemiri in napeti odnošaji, konečno pa turško-italijanska vojska, ki je razmerje med državami poostrila do skrajnosti. Vse dementiranje ne pomaga nič. Mi stojimo pred dejstvom, da bi znala najmanjša iskrica vžgati balkanski vulkan in posledice — Bog nas varuj! Balkanske države, ki bi že od nekdaj rade razširile svoje ozemlje na račun osovražene Turčije, se le težko zadržujejo, da ne izkopljejo svoje tomahovke in pričnejo z boji. One vidijo, da so napočili za Turčijo resni časi in zdi se jim, da bi zdaj najlažje poplačale večstoletno suženjstvo. Treba je vsega vpliva velesil, da se zabranijo — sovražnosti.

In Avstrija?

Njeno razmerje do Italije je že dolgo časa vse drugačno, kot kažejo oficielne note in napitnice. Interesi obeh držav se na Balkanu preveč križajo in je nemogoče zahtevati, da bi živela dva taka soseda v odkritosrčnem prijateljstvu. Poleg tega ekspedicija v Tripolis ne vzbuja pri Italijanih nikakega pravega navdušenja. Vsako malenkostno prasko se mora narisati kot velikansko bitko, vsako potopljenje kake turške šalupe kot sijajno zmago, nastopiti mora celo D'Annunzio, da v blestečih verzih proslavlja junaštva Italijanov, vse to samo da bi se vzdržalo med vojaštvom in ljudskimi masami ugodno razpoloženje. Toda bržčas vse to ne zadostuje. Neizobraženemu južnemu Italijanu, ki o kaki provinciji Tripolis še svoje žive dni ni nič slišal, pač vse bajke in pravljice o italijanskem pohodu ne morejo izvabiti posebnega navdušenja. Če se hoče vročekrvne, a bojazljive Italijane obdržati pri dobri volji, se mora nastaviti drugo vado. Zasedenje albanske obali, to bi bilo nekaj, kar bi vžgalo italijansko častihlepnost. Samo na ta način je mogoče napraviti pohod v Tripolis popularen, ker Albanija je Italijanom vendar že blizu, in v svoji razgreti domišljiji so prišli že tako daleč, da vidijo v Albancih svoje rodne brate, katere je treba „rešiti.“ Znani pustolovec Garibaldi, ki na račun svojega imena greši, je sicer brezpomembna prikazen, njegovim prostovoljcem, med kateremi je vsa sodrga, se vse smeje, toda misel o okupaciji Albanije je vendarle zanesel med ljudstvo in ni ga boljšega sredstva za italijansko vlado, če hoče ustvariti bojaželjnost, kakor da prične z okupacijo Albanije. To italijanska vlada dobro ve. „Junaštva“ vojvode abruškega pred Prevezo niso imela drugega namena, kakor zazibati ljudstvo v zmagepijane misli. Če bi Italija ne vedela, da je prešilka, in če bi ne čutila usodepolne odgovornosti, ki bi si jo naložila, bi dogodki pred Prevezo ne ostali osamljeni. Kako se bodo pa konečno stvari zasukale, je še nemogoče prerokovati. Dejstvo je, da so odnošaji kritični in je treba velike previdnosti, če se hočejo ugodno razmotati.

Kakor so razmere v svetovni politiki kaotične, tako je tudi naša notranja politika povsem zavožena. Položaj v državni zbornici je od dne do dne bolj nejasen. Najmočnejša stranka, nemški nacionalci, je nezmožna, da bi igrala vodilno vlogo, ki ji sama ob sebi pripada. Formelno so sicer združeni nacionalci v enem klubu, toda v resnici vladajo taka bistvena nesoglasja, da je naravnost smešno govoriti o enotnem nemško-nacionalnem klubu. Eni so skrajni agrarci, drugi ekstremni meščani, tretji brezobzirni zastopniki kapitala in četrti skušajo igrati vlogo demokratov. Bistveno je pri vseh demagogija in tako padajo brez vodilne misli iz enega ekstrema v drugi. Če bi ne bilo sovraštva proti Slovanom bi bili že zdavna razkosani v več drobcev. Taka negativna politika je pa seveda nesposobna za vspešno delo. Ker tudi socialna demokracija radi notranje razdrapanosti ne zna drugega, kakor vganjati demagogijo, je pogled na naše ljudsko zastopstvo zelo žalosten in obeta prav malo. Dokler se ne bo naše ustavno življenje postavilo na zdrav temelj poštenja in pravice, bodo avstr. narodi zastonj pričakovali velikih in plodonosnih dejanj svojega zastopstva. Trhla drevesa ne rode nikakih sadov.

Vojska med Italijo in Turčijo.

Splošnosti o vojni.

Položaj je še vedno neizpremenjen. Na bojišču samem se ne godi nič posebnega. Če bi šlo le za vojne operacije, bi bila tripolitanska vojna za časopisje neznatna rubrika. Italijanski okupacijski zbor se je začel v Tripolitaniji izkrcavati; to ni nič izrednega. Pripravljal se je dosti dolgo in da na afričanskem obrežju ne bo zadel ob hud odpor, je bilo že davno znano. Turška vojska v Tripolitaniji je slaba; to ni nič novega. Zato so Italijani pričeli vojno, ker so vedeli, da se jim Turki ne morejo zoperstavljati z veliko močjo. Italijanske povesti o turški desorganizaciji so morda resnične, morda pa tudi ne. Resne kontrole za te vesti ni nobene.

Ali nevarnost na Balkanu je še vedno tako velika, kakor od začetka. Na Bolgarskem so nervozni, ker pomnožujejo Turki svoje čete ob meji. Čeprav je Turčija sama od sebe naznanila, da so to samo varnostne odredbe, ki nimajo nobenih sovražnih namenov proti sosedom, je vendar razumljivo, da take mobilizacije ne vplivajo pomirjevalno na sosedne države. Tam doli je že davno vsa tako razdraženo in napeto, da ima vsak neznatni dogodek lahko nedogledne posledice. Par pušk naj poči ob kakšni meji, pa se hipoma lahko vname boj, ki se nehote razvije v vojno.

O posredovalnih korakih držav zopet ni slišati ničesar. Iz Italije pa se množe vesti, da se noče več zadovoljiti z okupacijo Tripolitanije, temveč da jo namerava popolnoma anektirati. Kajti položaj, pravijo, se je vsled „velikih“ vspehov na bojišču popolnoma izpremenil.

V Carigradu so videti precej brez glave in ne vedo, kaj bi začeli.

Turške ženske.

Odbor turških žen je izdal oklic, ki pozivlje Turke na odpor do skrajnosti. Oklic pravi: „Vaše matere in sestre hočemo videti svojo domovino veliko in se maščevati nad Italijani, ali pa z vami vred poginiti!“

Proglas generala Caneva.

General Caneva je, kakor hitro je dospel v Tripolis, izdal proklamacijo na arabsko ljudstvo „v imenu Boga velikega in usmiljenega.“ V proglasu pravi, da ni prišel ljudstva zasužnjit, ampak ga osvobodit turškega jarma. Prebivalci Tripolisa, Fezzana in Kyrenajike se bodo pod patronatom laškega kralja vladali sami s pomočjo svojih poglavarjev. Spoštovale se bodo vse verske in civilne postave, osebe, posestva, žene in pobožne ustanove. Justica se bo vršila naprej po postavah korana in izvrševala od

PODLISTEK.

Snehinska slova.

(Prosto po narečju ogrskih Slovencev zapisal Št. K.)

Zavolo velke dragoče, štera je nastala nej samo pri vini, liki tüdi pri drügih potrebnih rečaj, so vogrski Slovenci v zadnjih letaj začali gostüvanja ta püščati. Pa či je šče ravno ge služijo, je to nej več takše, kak je bilo inda. Staze navade se čidužebole zametavlejo pa opüščajo. Nede zato škodilo, če se s teh starih navad kaj zapiše pa ohrani za prišestne čase. Tak napriliko naj stoji tü snehinska slova, štero jemle staršina v imeni snehe od njenih roditelovl rodbine itd., prle kak sneho pelajo na novi dom. Glasi se etak:

Hvalen bojdi Jezoš Kristoš! Draga naša svadba! Tista vöra je zdaj prišla, ka se mi moremo ločiti od vas. Neščema zato tak skrma oditi, ka s vam nebi zglasili, liki vam ščemo dve- tri reči povedati, štere reči naj bi bile Bogu na hvalo pa na diko, — nam pa na düšno zveličanje.

Dragi oča ino mati! Najprvo pitamo vas, ka šmo vam dužni za ete lepe dare, štere ste vi z božov pomočjo teško vkup spravlali, pa smo vam je te mi zdaj ta potrošili?

(Roditelji nato pravijo: „Nikaj.“)

No, či smo vam nikaj nej dužni, te pa Bog plati na tom vašem lepom dari, šteroga ste pred nas postavili. Gosbodni Bog naj blagoslovi vaše pole pa dvore, ka bi si stokrat telko mogli pripraviti pa večkrat tak vküp zezvati svojo rodbino pa sosede, pa si tak lepo ž njimi pogučavati.

Zdaj se pa k tebi oaračam, ti naš mladoženec! Ti maš Bogi zahvaliti pa svojemi angeli čuvari, ka te je čuvao pa vodo do etimao, pa ga moreš prositi, ka de te tak vodo pa čuvao v tvojem hižnom zakoni, Tak tüdi ti, naša sneha, štera si bila do etimao čista devojka, dnes si pa postala žena. Ti maš Gospodnomi Bogi zahvaliti pa prečistoj blaženoj devici Mariji, štera te je tak srečno vodila pa čuvala, ka ti je nej dopistila tvoj beli venec dol z glave stepsti pa z nogami poklačiti, liki ga je dnes s tvoje glave dol zela pa svojemi lüblenomi sini Jezoši za aldov prikazala. Tak se otsemao molta Bogi pa prečistoj blaženoj devici Mariji, naj vaj čuva pa brani v vajnom hižnom zakoni, zato ka sveti Brnad tak piše, ka nišče ne ostane brezi pomoči, što se Mariji preporoči.

Ona ga čuva, brani pa pod svoj sveti plašč shrani. Če bi vaj pa kakši neprijateo ali man človek što zmešati v hižnom zakoni, te si zmislita na dnešnji den, ešče na tisto vöro, gda sta oblübila v svetoj materi cerkvi, ge se aldüje san Jezoš Kristoš za celoga sveta pa za naše grehe, kaneščeta edenovoga odstaviti, zmislita si, ka sta si za svedoka pozvala pravoga živoga Boga pa prečisto blaženo devico Marijo, ka edenovomi verniva ostaneta, dokeč vaj ta nemila smrt nerazloči. Či ta to verno zdržavala pa spunjavala, te lejko čakata, pa se močno lejko vüpata, ka de vaj gospodni Bog blagoslavao pa s svojmi svetimi miloščami nadeljavao, gda ta pa s sveta preminoča, te pa v svoj nebeski raj sprevajao.

Zdaj se pa naš mladoženec jako lepo zahvali etomi hižnomi oči pa materi, ka sta nej prekratila, svoje hčeri njemu za tivaršico dati, štero njemi je gospodni Bog odločo, pa štero si je on san v srca požel. Tak ravno naša sneha šče lepo zahvaliti:

Oča moj dragi! Bog vam lepo plati, ka ste me gor odhranili pa v tak lepi red postavili; vudne pa vnoči ste se trüdili za mojo hrano pa odevko. Nemrem vam jez z drügim plačati, molila bom Boga za vas. Zbogom ostante!

Tak vi, mati moja draga! Bog vam lepo plati na vsem. Znam dobro, ka vam je dostakrat bila noč svetla, kak je den sveteo; nej ste mogli noči prespati; tisti žaloš krüha, ka bi ga mogli sebi v zobe djati, ste ga meni podali. Eli jez vam to nemrem dol obslužiti. Ščem vam pa na pomoč biti z mojim tivarišom, či de nas Bog pomagao. Tak zbogom ostante.

Zbogom tüdi brat pa sestra, svaki pa tetice! V zameri mi nikaj ne držite. Gospodni Bog vas blagoslovi pa živte v meri.

Zdaj pa celoj svadbi naša sneha lepo zahvali, ka so se esi potrüdili, pa so nej zavrgli reči pozvačina, šteri je bio poslani od oče pa od matere, od brata pa od mene. Jako lepo se šče naša sneha zahvaliti krstnoj botri, štera so jo najprle v roke zeli v svetoj materi cerkvi pri svetom krsti, gda se je dol zbrisajo grej, v šteroga je bila v materinoj utrobi zapletena. Nemrem vam nikak zahvaliti, zato vam naj gospon Jezoš povrne vse trüde pa dobrote, štere ste za mojo volo prestali. Ostante zbogom!

Zdaj pa moja draga rodbina pa sosedje, zbogom ostanite!

Nadele šče naša sneha jako lepo zahvali mužikašom, šteri tak lepe viže pa pesmi zigravlejo; telikajše tüdi posnehalji ba sakačicam, drüžbani pa pozvačini.

Nazadnje zbogom vsi poprek! Bog vam daj lejko noč, meni pa srečno pot. — Sprevodi me, o Marija, mati boža, štera si čuvala korono mojega devištva, pa tvoj Sin lübleni, naj bo sigdar primeni, dokeč bom živela v mojem tivaništvi. Daj mi, gospon Kristoš, srečno sprevoditi pa v nebesa priti. — Amen.

Kak je zraslo sveto Križno drevo.

(Pripovedavle staršina na gostüvanji.)

Da je Adam bio 930 let star, je na smrtje zbetežao pa je pravo svojemi sini:

— Sin moj, Set, idi v Paradižom pa mi prine-

domačih sodnikov iz šerijata. Krivične davščine se bodo odpravile, nikogar se ne bode sililo k vojakom. Visoko se bo spoštovala prostost vere. Zemlja bode ostala izlamska pod varstvom mogočnega in pravičnega kralja.

Ruska nota turš-ki vladi.

Ker se je pojavila bojazen, da bi zamogli Turki ovirati prosti izvoz ruskega žita, je dobilo rusko poslaništvo v Carigradu naročilo, turško vlado opozoriti na važnost tega vprašanja za Rusijo. Ker ruska vlada ni dobila nobenega določnega odgovora, je naročila svojemu poslaniku, izročiti turški vladi noto, v kateri se v ostrem tonu zahteva prosti prevoz ruskega žita in se svari turško vlado pred nevarnimi posledicami, ki bi znale nastati vsled konfiskacije ruskih ladij.

Do sedaj turška vlada še ni dala nobenega odgovora.

Bojkot.

V Solunu in Smyrni se je začel protiitalijanski bojkot.

V Carigradu se je ustanovilo Društvo sovraštva proti Italiji, ki ima namen, organizirati protiitalijanski bojkot in vzgojiti mladino v sovraštvu proti Italiji.

Črnagora.

Turško notranje ministrstvo je dobilo brzojavno vest, da ste ena italijanska in ena ruska ladija izkrcali v antivarski luki vojni materijal in provijant za Turčijo. Kralj Nikolaj in prestolonaslednik sta bila tisti čas v luki.

Italija hoče pričeti z gradbo cest in železnic v Tripolisu.

Neki dunajski list poroča iz Milana:

List „Unione“ piše, da odpošlje italijanska vlada v Tripolis tehniško komisijo, ki napravi načrte za gradbo cest in železnic (Bolje bi bilo, da napravi sedaj najprej kake načrte za južno Italijo! Op. ured.) in da bo čim prej predložen italijanski državni zbornici zakonski načrt, da se prične v Tripolisu z javnimi gradbami, pri katerih se bo uporabljalo izključno italijanske in domače delavce. (Upajmo, da uporabi italijanska vlada za ta dela vsaj del tudi avstr, regnikolov. Op. ur.)

Mohamedanski fanatizem.

Iz Carigrada poročajo:

Velikemu vezirju so grozili s smrtjo, če bi kabinet še nadalje bil pripravljen sprejeti italijanske mirovne pogoje, v katerih se zahteva, da Turčija odstopi Tripolitanijo, in če bi ne izgnal Italijanov ter konfisciral njihovega premoženja. Boje se tudi, da ne pride v kratkem do prevrata.

Italijanski delegat v „Dette publique“ in vodja carigrajske filijalke „Bance di Roma“ sta dobila pošiljatve, z dinamitom napolnjene. Zagrozili so jima, da bodo razstrelili bančno poslopje, če bode banka še nadalje poslovala. — Vodja banke je zapustil Carigrad.

Med ljudstvom.

Zopet nedelja resnega dela za nami. Naši voditelji, mladi in stari, so pohiteli med mladino in ljudstvo, da se ž njimi pogovorijo in sporazumijo o nadaljnem delu. Tistih, ki pri volitvah tako šumno in hrupno nastopajo proti nam, sedaj ni, ko bi se naj mirno, tiho in smotreno delalo med ljudstvom.

Brežice.

Mladina brežiškega okraja si je napovedala za včeraj dne 15. oktobra sestanek v središču okraja, v Brežicah. Ob ½12. uri je imela sv. opravilo v cerkvi sv. Roka, pri katerem je imel gospod dr. Korošec mladeniškemu sestanku primerno pridigo, o. Efrem pa je daroval sv. mašo.

Zborovanje se je vršilo v dvorani Narodnega doma. Otvoril ga je mestni kaplan Spindler ter pozdravil v obilnem številu navzoče mladeniče. Potem odda predsedstvo dr. Korošcu in podpredsedniku Z. S. M. Šetincu.

Poslanec dr. Korošec govori mladini bodrilne besede ter primerja delo katoliških organizacij z delom liberalne in nemškutarske stranke.

Poslanec dr. Benkovič navdušuje mladino za stare ideale slovenskega ljudstva, katerih se naj zvesto drži, ako hoče doseči svojo srečo.

Kaplan Gaberc iz Rajhenburga je v vrlo zanimivem govoru razložil visoki pomen naše telovadne organizacije ter izrazil upanje, da bodo kmalu v vsaki župniji dvignili Orli ponosno svoje glave.

Podpredsednik Z. S. M. Šetinc je pokazal s svojim nastopom, kaj doseže priden in pošten mladenič v naši organizaciji. Cel zbor je z velikim zanimanjem poslušal njegove prikupljive in premišljene besede.

Mestni kaplan Spindler je pridobival mladeniška srca za ljubezen do rodne grude.

Tako se je zborovanje izvršilo v najlepšem redu in miru. Upamo, da bo obrodilo stoteren sad in da bo mladina brežiškega okraja kmalu vzorno organizirana v naši mladinski organizaciji,

Sv. Trojica v Slov. gor.

Mladeniški shod in občni zbor tukajšnjega izobraževalnega ter mladeniškega društva sta se včeraj dne 15. t. m. nad vse pričakovanje lepo obnesla. Ni bila na shodu zastopana samo domača župnija, ampak prišli so mladeniči in možje tudi od Sv. Antona, Sv. Benedikta, Sv. Andraža in St. Lenarta. Cerkveni govor je imel častiti gospod gvardijan P. Kasijan Zemljak na podlagi reka: „Ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil.“ Sv. mašo je daroval častiti gospod P. Juvenal. Po cerkvenem opravilu smo se zbrali v velikem samostanskem hodniku k zborovanju, katerega je otvoril častiti gospod P. Kasijan. Za predsednika je bil izvoljen gospod Križan.

O potrebi mladeniške in društvene organizacije s posebnim ozirom na boj, ki ga bijemo z našimi narodnimi nasprotniki, je govoril gospod F. Žebot iz Maribora.

Nadrevizor gospod Pušenjak pa je v svojem govoru omenjal važnost naših gospodarskih organizacij. Povdarjal je veliko važnost naših posojilnic in nam je obrazložil, da je potrebno, da vodijo te zavode naši ljudje, pa ne narodni nasprotniki. Predsednik je zaključil nato pomembno zborovanje.

Št. Lenart v Slov. gor.

Podružnica „Slovenske Straže“ za lenarčki okraj je imela v nedeljo dne 15. oktobra popoldne pri Arnušu svoj občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. dr. Tiplič. Tajnik podružnice častiti gospod Bosinv je podal poročilo o delovanju podružnice. Podružnica je poslala v tem letu „Slovenski Straži“ v Ljubljano nad 200 K, kar je gotovo razveseljivo za naš okraj in naše razmere. Podal nam je tudi načrt bodočega delovanja. O narodno-obrambnem delu „Slov. Straže“ na jezikovnih mejah je govoril gospod Žebot iz Maribora, o pomenu „Slovenske Straže“ nadrevizor Pušenjak.

Državni in deželni poslanec Roškar pa je z znano mu spretnostjo razpravljal iz narodno-obrambnega stališča o važnih gospodarskih zadevah. Omenjal je posebno beg kmečkih ljudij v mesta in tovarne in škodo, katera se zada s tem begom slovenskemu ljudstvu. Govoril je tudi o delu naših poslancev na Dunaju.

Zborovalci so vzeli poročilo z odobravanjem na znanje. Udeleženci, ki so bili skoro iz vseh župnij lenarčkega okraja, so se na novo vpisali v podružnico. Dr. Tiplič je s pozivom na delo za „Slovensko Stražo“ sklenil občni zbor.

Teharje.

Lep dan je bil včeraj. Azurno nebo se je bočilo nad našimi griči in doli in pogled na Celje in Savinjsko dolino je bil prijeten in razkošen. Kar zagledal bi se bil človek. Za to praznično razpoloženje je bila kakor nalašč prireditev našega izobraževalnega društva. Zunaj je bilo prijetno, a dobro smo se imeli tudi mi, ki smo se zbrali po večernicah v prostorih našega društva.

Najprvo je urednik gosp. Kemperle iz Maribora v daljšem govoru orisal najvažnejše dogodke zadnjega časa in končno pozival mladino, naj skrbi za izobrazbo duha in plemenitost srca.

Orel, ki se bo v kratkem ustanovil, bode štel lepo vrsto vrlih mladeničev.

Lepa igra „Sinovo maščevanje“, ki se je nato vprizorila, se je izborno obnesla. Diletanti so vsi dobro rešili svoje vloge in je igra splošno ugajala. Vrli fantje, le večkrat nam kaj priredite. Kakor slišimo, se bodo sedaj postavila dekleta.

Zreče.

Ustanovni shod, ki se je vršil pri nas za mladeniško in dekliško zvezo dne 15. oktobra 1911, se je imenitno obnesel. Pri izvanredno lepi udeležbi — prihitelo je tudi mnogo deklet iz sosednih župnij, zlasti iz Konjic — je otvoril zborovanje znani organizator mladine velečastiti gospod dr. Hohnjec kot zastopnik S. K. S. Z. Zborovanje je vodila predsednica konjiške dekliške zveze Amalija Solar, ki je pozdravila tudi udeležence shoda v imenu konjiških mladenk.

Velečastiti gospod dr. Hohnjec je v enournem govoru razvijal temeljna načela in glavni smoter mladinske izobrazbe potom krščansko-socialne organizacije. Mladina naj bo globoko verna, narodno zavedna in zvesta cesarju.

Nato se izvoli odbor za mladinsko in dekliško zvezo.

Razni govorniki in govornice so še potem navduševali svoje sovrstnike in sovrstnice k izobrazbi in napredku.

Tudi domači pevski zbor nas je razveseljeval ob začetku in koncu zborovanja s svojim ubranim petjem.

Makole.

Mladeniški shod za Dravinjsko dolino je krasno uspel. Udeležba mnogobrojna. Pozno pridigo za mladeniče krasno govoril župnik Medved, sveto mašo je slovesno daroval konz. svetovalec Lendošek.

Mladeniški shod je ob 1. uri otvoril predsednik domačega izobraževalnega društva, Matej Sodin. — Shodu je predsedoval župnik Gomilšek. Sedaj so nastopali mladeniči-govorniki. Govorili so res dovršeno, da smo jih občudovali.

Nastopili so sledeči mladeniči: Kovačič Franc in Mlakar Ivan, Polanec Franc, Poljčane, Mastinšek Franc, Laporje, Hajšek Matej, Makole, Strnad Jan., Makole, Vogrinc Janez, Žetale, Vedlin Anton, Majšberg, Obrne Franc, Slovenska Bistrica, Turin Ant., Studenice, Lovrenčič Jožef, Poljčane, kaplan Ozvatič in župnik Gomilšek.

Vmes so mladeniči krasno zapeli štiri narodne pesmi, ki so še posebno navdušili. Po shodu, med katerim je tudi makolska godba pridno igrala, smo šli v cerkev k večernicam, po katerih je župnik Gomilšek govoril sklepno pridigo.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 13. oktobra.

Začetkom današnje seje so se izvršile one volitve v odseke, katerih se dosedaj ni moglo izvesti vsled pomanjkljive določitve kandidatov od strani posameznih strank. Izmed Jugoslovansv so v odsekih sledeči poslanci:

1. Odsek za državne uslužbence (51 članov): Dulibič, Gostinčar, Mandič, Vukotič.
2. Nacionalno-politični odsek (51 članov): Grafenauer, Gregorčič, Smodlaka, Spinčič.
3. Bosanski odsek (51 članov): Ravnihar, Barbo, Biankini, dr. Krek, Laginja, Prodan.
4. Odsek za razdolžitev posestev: Spinčič, Laginja, Hladnik.
5. Proračunski odsek (51 članov): Čingrija, Dulibič, dr. Korošec, Šusteršič.
6. Železniški odsek: Biankini, Jarc, dr. Korošec.
7. Finančni odsek (51 članov): Ivčevič, Fon, dr. Korošec, Šusteršič.
8. Odsek za poslovnik: Ivčevič, Pogačnik.

---

si edno veko s tistoga dreva, s šterim sam jas pregreso, naj se ž njim zvračim.

Te ide Set pa pride do Paradižoma, ge najde ednoga angela, šteri ga pita:

— Adamov sin, Set, kama ideš?

— Jes idem v Paradižom, ka me je poslao moj oča, naj njemi prinesem edno veko s tistoga dreva, s šterim je pregrešo. Pa jes nevem za to drevo.

Nato njemi veli angeo:

— Hodi, jes ti je pokažem!

Gda do dreva prideta, pravi angeo:

— To je drevo, s šterim je tvoj oča pregrešo. Eli tvoj oča je že mrtev; najdeš ga pokopanega. Pa vtrgni veko, nesi jo, pa jo posadi na grob njegov, naj bo znamenje, s kom je prvi človek pregrešo.

Set je neseo veko, pa jo je posado v grob. Ta veka se je prijela pa je jako velko pa lepo drevo zraslo ž nje. To drevo je raslo 2064 let, do vremena Šalamonovega kralüvanja.

Šalamon je bio pobožen pa čistoga srca. On je drügo nikaj nej proso, samo modrost, s šterov bi svoje lüstvo ravnao. Da je mladi krao nej proso dugoga žitka, ne bogastva, zato je dobo, ka si je proso pa želo.

Šalamon je pa obečo tüdi edno znamenje, s šteroga bi se lüdje dugo spominali. Začao je jerožalemsko cerkev zidati v leti 2994.

Pa gda so to cerkev zozidali, je svalo eden žaloš lesa. Nato so si pogučavali, ge bi najbliže takše drevo zraslo. Te so si dogučali:

— Etam na Adamovom grobi je jako lepo drevo, pa ne rodi nikšega sada. Odmo je dolposekajmo pa je se pripelajmo.

Tesar je meri, pa je na dužavo bilo prekratko, ne šerjavo pa predugo.

Pravi zato tesar:

— Celoga nemremo ponücati, narazno je pa škoda žagati. Lejko se pa ge celo ponüca.

Bio je pa poleg cerkvi eden potok. Prek toga potoka so ž njega brv napravili.

Gda je cerkev gotova bila, pa so jo blagoslavlali, te so lüdje ze vseh krajev prihajali na to pobožnost.

Šara kralica je tüdi štela prek te brvi iti, pa je ovarala zlati napisek. Bilo je zapisano:

— Na tom drevi vseh kralov krao, ki je krao nebes pa zemle, more smrt gorzeti.

Šara je nato svoje šolinje dolzüla pa je poleg brvi šla prek. Voda je njo gordržala.

Šalamon krao skoz obloka zagledne gospo pa pravi:

— Kak je to, ka ovi prosti lüdje idejo po brvi, svetla kralica pa po vodi prek idejo?

Ona je pa odgovorila:

— Jes san nej vredna, ka bi po tej brvi prek šla. Na toj brvi vseh kralov krao more smrt gorzeti.

Šalamon krao je dao nato drvo dolzeti, je na breg odnesti pa tam na 33 laktičov globoko zakopati.

Na tretji den je drvo ocgora plavalo; breg se je vtuno pa je postao velki ribnjak. Drevo je pa plavalo do vremena Kristošove smrti.

Gda so Kristoša na smrt obsodili, te so si pa zmislili:

— Tam v tistem ribnjeku je edno drevo, štero že dugo plava. To mi vö zememo pa ž njega napravimo eden križ.

Šli so pa so je najšli pri bregi. Vö so je potegnoli pa so ž njega napravili križ.

Te križ je naš gospon Jezoš Kristoš na breg Kalavarije mogeo nesti pa je tam med dvema razbojnikoma smrt gorzeo. Gda je s križa dolzeti, so to križno drevo na te goli Kalavarijanski breg z dvema drügima vred pokopali v edno pogansko cerkev ali molek.

Zapisao F. K.

— — —

9. Obrtni odsek: Čingrija, Jarc, Mandič, Žitnik.

10. Pravni odsek (26 članov): Fon.

11. Politični odsek (51 članov): Hladnik, Povše, Smodlaka, Roškar.

12. Tiskovni odsek: Ivčevič, Žitnik.

13. Socialno-politični odsek (51 članov): Gostinčar, dr. Benkovič, Krek, Tresič.

14. Odsek za socialno zavarovanje (51 članov): Gostinčar, Krek, Tresič, dr. Verstovšek.

15. Naučni odsek (51 članov): Smodlaka, Spinčič, Jaklič, dr. Verstovšek.

16. Justični odsek (26 članov): Jarc, Spinčič.

17. Odsek za mornariško zavarovanje (26 članov): Ravnihar, Rybar, Čingrija, Dulibič.

18. Davčni odsek (51 članov): Vukotič, Povše, Šusteršič, Pogačnik.

19. Brambni odsek (51 članov): Tresič-Pavičič, Pogačnik, Žitnik, Pišek.

20. Vinski odsek (26 članov): Ravnihar, Biankini, Laginja, Brenčič.

* * *

Ko so bili odseki izvoljeni, se je nadaljevala draginjska debata.

Kot prvi govornik je govoril pater dr. Zahradnik, ki je pribil dejstvo, da čutijo draginjo vsi stanovi in da obsega draginja vsa živila. Strinja se s tem, da se državnim uradnikom zvišajo plače, samo da se ne po nezakonitem potu. Zvišanje železniških tarifov je nepotrebno, posebno ker bi se z reorganizacijo državnih železnic prihranilo kakih 10,000.000 kron.

Poslanec Stanek zavrača napade na agrarce. Poljedelec itak komaj svoj denar nazaj dobi, delati pa mora zastonj.

Tudi poslanec Hagenhofer je mnenja, da so vse obtožbe agrarcev brez vsake podlage. Dovoljenje uvoza žive živine ni drugega kakor provokacija k boju za eksistenco.

Nato se je nadaljevala debata o dr. Dulibičevem nujnem predlogu glede dalmatinskih železnic.

Poslanec Marckhl je nastopil proti protežiranju Ogrske od strani avstrijske vlade. Poslanec povdarja važnost liške železnice za Štajersko.

* * *

Iz podučenih parlamentaričnih krogov se poroča, da bode debata glede draginjskih predlogov v torek opoldne končana. Upa se, da se bode že v torek začelo z razpravo glede poslovnega reda, Isti dan bo rešen tudi dalmatinski nujni predlog. Nato se bode najbrže takoj začela debata glede državnega proračuna; sliši se pa, da pripravljajo Italijani predlog, da se poprej reši vprašanje italijanske pravne fakultete. V zadnji seji izvoljeni odseki se bodo konštatirali v sredo ali v četrtek.

Na železnicah ne bo resistence.

Iz Dunaja se dne 13. t. m. poroča:

Današnje razprave med poslanci, železničarji ter vlado so privedle do zaključka, da ne bodo uprizorili železničarji tihega odpora. Uradništvo pač ni doseglo pozitivnega vspeha, vendar ima od strani vlade taka zagotovila, da lahko pričakuje ugodno rešitev svojih zahtev.

Nemški spodnještajerski poslanci med seboj.

V petkovi državnozborski seji je prišlo do spopada med Wastianom in Malikom. Malik je Wastiana počastil z ne posebno lepimi priimki, kar je tega tako dvignilo, da je poslal Maliku dve priči, dr. Schürffa in dr. Kinca. Zdi se, da tiči vzrok omenjene afere v nekaki konkurenčni zavisti. Lipniški občinski svet je namreč poveril zastopstvo svojih interesov v državnem zboru Wastianu in ne Maliku, ki je izvoljen v tem okraju.

Prišlo bo najbrže še do druge častne afere med Marckhlom in Malikom. Tudi Marckhlu je zaklical Malik: „Sie blöder Kerl!“

No, ravno preveč uljudni niso ti nemški poslanci in posebno laskavih mnenj o zmožnosti eden drugega tudi nimajo.

Homerule za Irsko.

Po zatrdilu iz gotovih virov bo dobila Irska vendar enkrat že stoletja zaželjeno samostojnost. Irci so krepko pomagali sedanji vladi v njenem boju proti lordom in zato bodo dobili plačilo v obliki — homerula. Ogorčenje Ircev nad zbornico lordov je umevno. Leta 1893 so bili lordi, ki so v poslanski zbornici že sklenjeno homerule-postavo dovedli do padca. Zato so sedaj Irci seveda z veseljem pomagali, ko se je šlo za prikrajšanje pravic gosposke zbornice. Ker je ta v svojem delokrogu res bistveno zadeta in nima nekdanje moči, zato lahko opravičeno pričakujejo, da se jim bodo uresničile stoletne želje. Čakati bo pa vendar še treba, kajti lordi se bodo zoperstavljali z vsemi močmi.

Bosanski sabor.

V političnih krogih se razširjajo vesti o razpustu bosanskega deželnega zbora. Odločitev bo padla v današnji (pondeljkovi) seji, ako se dotlej kriza ne odstrani.

Grof Aehrenthal.

V merodajnih krogih vlada mnenje, da bo grof Aehrenthal kmalu sledil baronu Schönaichu. Začel se je proti njemu prav isti tihi boj, kakor se je vodil pred časom proti baronu Schönaichu. Prve strele je oddalo glasilo „Reichspost.“ Zunanjemu ministru se naravnost odreka zmožnost za nadaljnje vodstvo zunanjega ministrstva, očita se mu tudi, da je bil preveč popustljiv napram postopanju vojvode abruškega v Jadranskem morju in da se je preveliko žrtvovalo za aneksijo Bosne in Hercegovine, dočim se je zdaj Italija brez vsega polastila Tripolitanije, ki je večja nego Italija.

Kot njegovega naslednika imenujejo češkega fevdalca deželnega poslanca Otokarja grofa Czernina, ki uživa posebno zaupanje gotovih merodajnih faktorjev.

Kitajsko.

Revolucija na Kitajskem se vedno bolj širi. Vučang in Hanjang sta v rokah vstašev, ki požigajo mesta in vasi. V Vučangu so proglasili revolucionarji provizorično vlado ter imenovali generala Lija za poveljnika vojske. Državni denar so razveljavili in na mesto njega upeljali lasten denar. Tudi Chiadingfu je v oblasti revolucionarjev.

Dva armadna zbora pod poveljstvom kitajskega vojnega ministra sta na poti proti Vučangu. Tudi vojne ladije je vlada odposlala proti vstašem in baje že bombardira kitajska mornarica mesto Vučang ob Jangtse-Kiangu. Kakor poročajo iz Hankava, je kitajski mestni del v rokah vstašev in so ti zavzeli tudi Sufu v Sečuanu.

* * *

V Vučangu, na Srednjem Kitajskem, se je dne 13. t. m. proklamiralo republiko. Z vseh javnih poslopij so vzeli državne zastave in razobesili republikanske. Te so belo-plavo-rudeče, brez zmaja in brez okrasков. Vsem zunanjim konzulom se je naznanilo proklamacijo republike.

Podguverner v Hankauu je izjavil proti nekemu poročevalcu Reuterjevega biroa, da nameravajo revolucionarci celo Kitajsko spremeniti v republiko.

Na čelu interimistične vlade je revolucionarec Huanghsing, bivši oficir, na katerega glavo je razpisana visška cena.

Angleško.

Položaj med angleškimi rudarji je od dne do dne bolj grozeč. Nezadovoljnost je splošna in po zatrdilu socialdemokraških glasil se bo težko izogniti generalni stavki. Konflikti med delavci in delodajalci se vedno bolj množe. Vzroki niso v vseh okrajih enaki, toda dve kardinalni točki stojite v ospredju povsod: vprašanje mezde na abnormalnih mestih in vprašanje minimalnega tarifa. Obema vprašanjema stoje na potu tako velike zapreke, da stojimo skoro gotovo pred bojem, kakor ga Angleška še ni videla. Med delavstvom vlada silno bojno razpoloženje in po zatrdilu strankarskih glasil je treba vsega vpliva voditeljev, da že ni prišlo do boja.

Danes ima angleška zveza rudarjev svojo vsakoletno konferenco v Southportu. Sklenilo se bo gotovo takojšnje glasovanje vsega delavstva radi stavke in za neizogibno se smatra, da bo pretežna večina glasovala za generalni štrajk.

Raznoterosti.

Kdaj je postal Celovec nemški? „Mir“ prinaša sledeči zanimiv dopis iz Borovelj: „Prosim, gospod urednik, ne uvrstite sledečega med smešnice, ker je popolna resnica. Star in znan Celovčan je bil s svojo soprogo dne 8. t. m. tu v gostilni „Pri zl. b.“ na obisku. Pogovor nanese na narodne razmere v Celovcu. Naenkrat vpraša Celovčan: „Kdaj je postal Celovec nemški?“ Nihče mu ne more odgovoriti. Zato odgovori sam: „Takrat, ko so se Slovenci nemški naučili.“ — Gola resnica. Tako bo tudi z Borovljami, ko bodo borovški Slovenci znali nemško, bodo kar naenkrat sami Nemci.“

Hochenburger nadaljuje svoje delo! Nič nepričakovanega ni prišlo z imenovanjem dr. Stöcklingerja za notarja v Marenbergu. Justični minister se je tako zapisal nemškemu Volksratu, da ne more več iz njegovih zanjk; stori, kar mu velevajo spodnještaj. renegati. Značilno je bilo to imenovanje. Blizu deset slovenskih prošnjikov, med temi dobro kvalificiranih, je bilo za to mesto; od nemških prošnjikov je bil pa edini dr. Stöcklinger, ki je tudi mesto dobil. Izgovarjalo se je na višjih mestih, da je najstarejši kompetent, ki zna oba jezika in uraduje v obeh jezikih. Vsi protesti in vsako zavzemanje stališča, da se mora Slovencem varovati slovenska posest, je bilo zaman. Justični minister se sklicuje na posestno stanje le tedaj, če hoče nastaviti nemškega ali nemškutarskega uradnika. Za Slovence ne velja posestno stanje. Tako se nam Slovencem reže kruh z dvoreznim nožem!

Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1911 so prišle. Kdor si jih je naročil pri čitalnični slugi v Mariboru, temu jih bo ta dostavil. Za stroške za železnično pošiljatev, za nabiranje in dostavljanje naj mu vsak ud povrne 30 vinarjev. Pri dostavljanju teh knjig bode pobiral ob enem tudi udnino za leto 1912. Prihodnje leto pridejo sledeče knjige: 1. Zgodbe sv. pisma, 2. Koledar, 3. Slovenske balade in romance, 4. Podobe iz misijonskih dežel, 2. del, 5. Slovenske Večernice, 6. Zgodovina slovenskega naroda, 2. del. Kdor doplača 60 vinarjev, dobi: 7. Razne povesti; kdor pa doplača 80 vinarjev, dobi: Cerkveni molitvenik, trdo vezan z rudečo obrezo. Kdor doplača, dobi lahko trdo vezane knjige: 3. (za 80 vinarjev), 5. (za 40 vinarjev), 7. (za 40 vinarjev), 8. (trdo vezano z zlato obrezo, če plača namesto 80 vinarjev 1.30 K). Vezane izvode priporočamo posebno knjižnicam, ki imajo plačati, ako vzamejo na primer knjige 1.—7. in 3., 5., 7. vezane, namesto 2 K: 4.20 K. — Dr. Ivan Arnejc, poverjenik.

Dve vprašanji. 1. Vsakdo naj se vpraša, ali je storil kaj v letošnjem letu za katoliški tisk, ki ga vsaka katoliška stranka nujno potrebuje. Živimo v resnih časih. Naval na katoliške stranke in katoliško cerkev je čedalje hujši. Kdor hoče v tem boju kaj pomagati, naj stori kaj za katoliški tisk, bodisi da ga širi, bodisi da pridno dopisuje. „Stražo“ v vsako krščansko hišo! 2. Vsakdo naj se vpraša, ali je že poplačal „Stražo“? Cenjeni naročniki, ki dobe položnice, naj jih čimpreje izpolnijo in odpošljejo. To je sveta dolžnost! Slovenci! Rojaki: Skrbite, da se bo „Straža“, kakor do sedaj, čedalje bolj utrjevala in širila.

Gospodinjska slovenska kmetijska šola na Teharjih ima v četrtek dne 19. t. m. ob ½11. uri predpoldan javno skušnjo, h kateri so povabljeni vsi prijatelji šole.

„Slov. Straža“ Današnjemu listu je priložen „Narodno-obrambni vestnik“ s poročilom o občnem zboru „Slov. Straže“ v Celovcu.

Podzveza Orlov za Štajersko ima v nedeljo dne 22. oktobra, ob ½11. uri predpoldne v Celju pri „belem volu“ svojo prvo redno odborovo sejo. Ker je na dnevnem redu tudi organizacija okrožij ter predpriprave za telovadni tečaj podzveze, so vabljeni razun članov odbora tudi zastopniki tistih izobraževalnih društev, ki si nameravajo v letošnji jesensko-zimski dobi ustanoviti telovadni odsek. Na zdar!

Štajersko.

Maribor. Danes v pondeljek dne 16. t. m. priredi podružnica „Slovenske Straže“ v gostilni gosp. Kirbiša (Sandwirt) družinski večer. Vsi naši somišljeniki so najuljudnejše vabljeni.

Slovenska in Hrvatska Matica. Kdor še želi za to leto biti ud in dobiti knjige Slovenske ali Hrvatske Matice, mora plačati, ako ni še plačal, udnino najkasneje do dne 20. t. m. Udnina znaša za Slovensko Matico 4 K na leto; za Hrvatsko Matico plačujejo Slovenci 4 K na leto, Hrvatje pa 6 K. Hrvatje uživajo pri Slovenski Matici polovično ceno 2 K. Kdor želi tedaj biti ud obeh Matic, plačuje 8 K na leto. — Dr. Ivan Arnejc, poverjenik.

Celje. V nedeljo dne 22. oktobra 1911 popoldne ob 3. uri priredi izobraževalno društvo v Celju v vrtni dvorani hotela pri „belem volu“ v Celju velezanimivo predavanje s slikami „Helio- in Röntgen-therapija“ (zdravljenje različnih in tudi neozdravljivih bolezni s soinčnimi in Röntgenovimi žarki). Predava gospod dr. Schwab, pri skioptičnem aparatu bo gospod dr. Jehart. Med odmori igrajo tamburaši. Vstopnina 20 h, za šolarje 10 h.

Sv. Jakob v Slovenskih goricah. Trgatev se bliža svojemu koncu! Kapljica bode izborna, a seveda tudi ne preobilna. Producenti so se varali skoro za eno tretjino, to pa vsled tega, ker se je manj natrgalo, kakor se je v obče pričakovalo, drugič pa še tudi ni izdalo.

Iz aristokracije.

V četrtek dne 12. t. m. je bil pred berolinskim sodiščem obsojen na devet mesecev ječe grof Wolff-Metternich, član starega in častitljivega rodu, radi goljufije, izvršene v treh slučajih.

Proces je zanimiv, ker je razkril ono zlato močvirje, v katerem se pogrezne toliko mladih ljudi, ki imajo blesteča imena, pa si nočejo ustvariti nobenega socialnega stališča. Brezprimerna lahkomiselnost, pomanjkanje energije in pravega častihlepja, jih je že dosti dovedlo na opolzka pota.

Neukrotljiva želja po uživanju in po zunanjem blesku ter sijaju je tista vešča, ki jih z nepremagljivo močjo vleče v močvirje, kjer jih strupena sopara omami, jim umori zadnjo sled samovolje in v nekaki sladki pijanosti se pogreznejo v močvirne globine, od koder ni povratka.

Taka družabna močvirja, polna nemorale in hinavstva, so sijajne in razkošne palače judovskih mogotcev, z vsem svojim zlatom in bahaštvom, pa tudi z vsemi izrodki talmi-kulture in sodomske atmosfere. Njih saloni so gnezdišča razuzdanosti. Tukaj pomenja življenjski boj le lahko vprašanje, saj so temelji palače postavljeni iz čistega zlata, katerega so nakopičili tisoči in tisoči uničenih, strtih eksestenc.

V tak milje je zašel grof Metternich pri judovski rodbini Wertheim, ki je iskala zeta iz visoke rodbine. Sploh je zahajala k Wertheimu čudna mešanica; bili so aristokrati, seveda večinoma propadli, gledališki igralci, umetniki, šoferji, konjski mešetarji, gardni oficirji in oderuhi.

Skoroda zasluži Metternich usmiljenje. Bil je nestalen značaj, ni se hotel lotiti nobenega resnega poklica, bil je navaden pustolovec. Z 19. letom ga je poslala rodbina v Argentinijo, da bi doma ne delal več sramote. Tam bi naj med drugimi izginil. Naučil se ni nič drugega, kakor udobno živeti. Dolgovi in goljufije so bile posledice.

Proces je končan, toda samo pred sodnim dvorom. Kake posledice bo pa imel v družabnem oziru, je še pa zavito v temo bodočnosti.

Posojilnica v Brežicah razpisuje službo

tajnika.

Plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošiljajo Posojilnici v Brežicah do 1. novembra t. l.

Posojilnica v Brežicah išče

gostilničarja

za hotel »Grič«. Pogoji po dogovoru. Ponudbe naj se pošiljajo Posojilnici v Brežicah do 1. novembra t. l.

Dobroidoča gostilna

tik železniške postaje, eno uro od Maribora se z vsemi pritiklinami in gostilniško opravo takoj proda. Hiša in gospodarsko poslopje je vse zidano, v najboljšem stanu; hiša obstoji iz 6 sob, prostorna kuhinja, 2 kleti in vseh drugih potrebnih prostorov. Pri hiši je krasen sončni vrt za 300 ljudi. Gostilno radi obiskujejo posebno izletniki. Posestvo meri 3 orale najlepše zemlje: travnik, njiva, sadonosnik in brajde. Cena 24000 K. Naslov pove upravništvo. 1073

Dr. Turnerjevo

letošnje vino

toči samo gostilna **Inkret** v **Karčovini** pri Mariboru na Lajtersperški cesti. Dobi se izboren muškatelec, burgundec in mozler. Mrzla kuhinja.

Trgovina s cementom in stavbenimi izdelki

Ferdinand Rogač

Maribor, Fabriksgasse št. 11

priporoča svojo mnogovrstno zalogo **cementnih cevi, stopnic, korit,** kakor vseh drugih cementnih izdelkov. — Dalje: **kamnatih cevi, motlakerske plošče** itd. Sprejmejo se druga cementna dela v izvršitev. Plošče za tlakovanje, korita za napajati po najnižjih cenah.

Enonastropna hiša v Mariboru, Koroška cesta se proda. Naslov se izve v upravništvu.

Zakaj, moj ljubi, si nahoden?

Meni se kaj takega sploh ne more zgoditi. Prvič imam izvrstno protisredstvo in drugič, si znam hitro pomagati, ako čutim le malo prehlajenja; jaz vzamem zmiraj pristne sodenske mineralne pastile. Kakor hitro obolijo vrat in bronhije vsled nahoda, pomagajo hitro in sigurno sodenske pastile. Zatoraj poslušaj moj svet, kupi si v lekarni ali drožeriji škatljico sodenskih za K 1·25, pazi pa, da ne dobiš kakih ponarejenih.

Generalna reprezentanca za Avstro-Ogrsko W. Th. Guntzert, c. kr. dvorni dobavitelj Dunaj IV-1., Grosse Neugasse 17.

Mnogo denarja

prihrani, kdor si nabavi sukno in modno blago od tvrdke

Milica Tomec,

tovarna sukna. Humpolec, Češko.

Vzorci se pošiljajo na zahtevo brezplačno na ogled.

Solidni zastopniki se spremajo.

Urarski učenec

se pod jako ugodnimi pogoji sprejme pri M. Ilger-ju v Mariboru.

Schlüter-kruh

redilen, lahko prebavljiv, okusen, ostane dolgo svež, lep kruh in cen. Izdeluje

pekarna Berner

Koroška cesta, filialka v Tegetthoffovi ulici.

Ne pozabite

Prepričajte se! Ne zamenjajte!

Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,

Maribor.

Grajski trg. 1036a Burgplatz.

Zahtevajte list Straža!

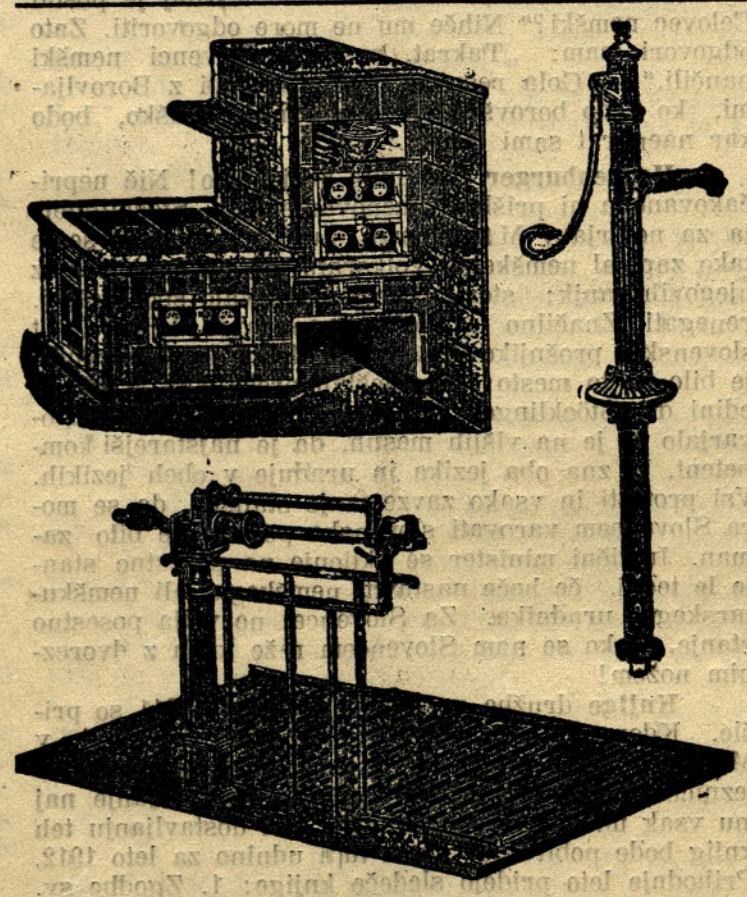

Pijte samo Tolstovrško slatino.

Naroči se v Tolstem vrhu, Guštanj, Koroško.

Slovenci pozor!

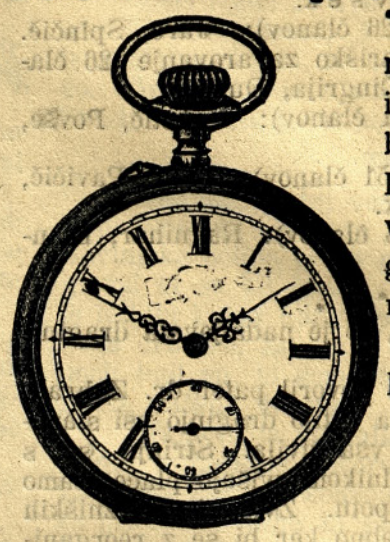

Tehtnice (vage) za mošt, vino, žganje, mleko i. t. d. prave klosterneuburške v velikem izboru. Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiro.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki 479

Anton Kolenc: Celje

Glavna zaloga: Graška cesta 22 Podružnica: Narodni dom.

Prazen je izgovor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj. g. trgovcev in prosim za mnogobrojen obisk, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom.

Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi deželne in druge pridelke, kakor oves, rž, pšenico, divji kostanj, želod, suhe gobe, med v satovju, fižol, seno, orehe, krompir, malisno štupo, smrekove storže, vsakovrstno sadje, sveže in suho, vinski kamen, itd. itd. sploh vse deželne pridelke po najvišjih dnevnih cenah, nadalje kupujem vsakovrstne vreče, ter petrolejske in oljnate sode.

Imam tudi v zalogi riževo moko in otrobe za krmilo živine v ceni od 9 do 15 Kron 100 kg pri odjemu celega vagona ter „Lukulus“ za pitanje svinj.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

ROBERT DIEHL žganjarna v Celju

priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi **štajerski konjak!** 117

Založnik in izdajatelj: Konzorcij „Straža“. Odgovorni urednik: Lav. Kemperle. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Priloga 122. številki „Straže“ dne 16. oktobra 1911.

Narodnoobrambni Vestnik.

Eno leto dela „Slovenske Straže“.

Pred 25 leti so »Freie Stimmen« o voditelju koroških Slovencev, ko se je sam dvignil v koroškem deželnem zboru za pravice Slovencev, pisale, da bi ga bili kmalu ubili. Po 25 letih pa je zborovanje »Slovenske Straže« dokazalo, da se Slovenci ne pustimo ubiti, da se dvigamo in da so možje, ki se zbirajo okolu »Slovenske Straže«, na vseh poljih narodnega delovanja izvršili v kratkem času ogromno narodnoobrambnega delovanja. V zahvalo našim somišljenikom za to delovanje je sklicala »Slovenska Straža« prvi svoj občni zbor v Celovec. Od naše strani se je storilo vse, da pokažemo nasprotnikom, da naše delo ni izzivanje, ampak samo bramba naših pravic. Občni zbor se je izvršil v najlepšem redu in tudi na mnoge »nemške« Celovčane globoko vplival. Razpoloženje na občnem zboru je bilo tem boljše, ker je ravno par dni prej vlada morala preklicati razpust najodličnejšega slovenskega narodnoobrambnega društva: Katoliškega političnega in gospodarskega društva za koroške Slovence.

Zborovanje se je vršilo v veliki dvorani hotela Trabesinger, ki je bila napolnjena z delegati podružnic »Slovenske Straže«. Navzočih je bilo okolu 350 delegatov. Posebno številno je bila zastopana slovenska Koroška. Ko smo stopili v dvorano, pozdravili so nas čisti zvoki tamburic celovškega tamburaškega društva »Bisernica«, ki je ves dan požrtvovalno sodelovala.

Ko je zapel zbor glasbenega društva »Ljubljane« »Slovenec sem« in »Liepa naša domovina«, otvori predsednik g. drž. in dež. poslanec profesor Jarc zborovanje in pozdravi prisrčno državnega poslanca dr. Verstovška in deželnega poslanca Ravnikarja, dr. Brejca, vse delegate, pevsko društvo »Ljubljana« in posebno še zavedne Korošce in Korošice. Govornik povdarja, da so kresovi 10. julija lanskega leta vžgali v srcih slovenskega ljudstva živ ogenj ljubezni do narodno-obrambnega dela in do »Slovenske Straže«. Le temu navdušenju je pripisovati, da je »Slovenska Straža« že v prvem letu dosegla glede denarnih prispevkov tisto stopinjo, ki jo je dosegla »Družba sv. Cirila in Metoda« v četrtem, »Südmarka« pa v petem letu in da znaša število njenih članov že danes enajsttisoč. »Sl. Straža« je dokazala svojo življenjsko moč, ker je izpolnila vrzel, ki je doslej zijala v narodno - obrambnem delu, za katero je zainteresirala najširšo ljudsko maso in vse stanove brez razlike. »Slovenska Straža« zboruje prvič v Celovcu, na koroških tleh, kjer »Družba sv. Cirila in Metoda« še ni zborovala. S tem smo hoteli dokumentirati, da je Celovec historično kakor tudi po današnjih razmerah tudi slovenska zemlja. Zaveden slovenski Korotan, ki mu je »Slovenska Straža« posvetila prvo leto največ svoje ljubezni, je naša prava slovenska Straža!

Pozdrav voditelja koroških Slovencev.

K besedi se je oglasil voditelj koroških Slovencev zaslužni dr. Brejc, da pozdravi zborovanje »Slovenske Straže« v Celovcu v imenu koroških Slovencev. Ko je pozdravil posebno številno zastopstvo kranjskih Slovencev, je poudarjal, da tako izbranega koroškega Slovenstva, kakor ga danes tu vidimo, še ni bilo zbranega. Zahvali se odboru »Slovenske Straže«, da si je izbral za prvi društveni občni zbor Celovec, ker je s tem pokazal, da razume nalogo tega obrambnega društva: pomagati tam kjer je metež najhujši in naše čete najslabotnejše. Govornik je v kratkih besedah zarisal žalostni položaj koroških Slovencev: proti severu je odprta njihova meja vsem sovražnim pohodom sredi med nas, za hrbtom pa so zavarovani s sivimi skalami Karavank proti prijateljem sloven. Kranjcem. Vsled teh žalostnih razmer je v socialnih in kulturno gospodarskih zadevah često navezan slovenski Korošec na sodeželana Nemca, na drugi strani pa se je skrbelo, da so bili Kranjci na Koroškem bolj osovraženi kot Nemci. Delo najnovejše dobe je doseglo, da so predsodki padli. Govornik pozdravlja vse narodne boritelje zbrane danes na ogroženih koroških tleh. Nasprotniki hočejo še to mrvico Slovenstva, kar ga je še ostalo, iztrebiti iz Koroške. Načrt nasprotnikov je prozoren: naše vrste hočejo na dveh mestih prodreti in napraviti tri jezikovne otoke, da bi se ne moglo več govoriti o kompaktnem koroškem Slovenstvu. Ob nasprotnikovem delu, ki ga vidimo, nam je sicer olajšano delo, ker vemo, kje nam je nasprotnike iskati. Peklensko pa je delo, ki ga vrše naši narodni nasprotniki v nevidni obliki, ko zastrupljajo dušo ljudstva. To kar koroškim Slovencem najbolj škoduje, je narodno renegatstvo. Če bi tega ne bilo, ne bi bil težak naš boj. To nas utegne ubiti, če ne dobimo pravega protisredstva. Od nemške in od vladne strani se izvršuje to delo en gros in en detail, izvršuje na splošno in na posameznotno. To kar imamo še slovenskega, to je sedaj izborno, je izbrušen demant, a majhen je. Dobiti moramo sredstva proti renegatstvu, proti pobarabljenju našega ljudstva, dobiti moramo sredstva, na katera se ljudstvo moralno opre, dobiti nazaj tistega duha, ki ga je nemčurstvo v prah poteptalo. Naši ljudje morajo videti, da jim drugi Slovenci hočejo resnično pomagati. Vzbuditi moramo samozavest njegovo. Prav je, da je »Slovenska Straža« izvolila Celovec za svoj prvi občni zbor — s tem kaže, **da nismo tujci v Celovcu!** Pred 50 leti je baron Zörnig izvršil v Celovcu privatno ljudsko štetje in vlada ga ni razpustila. Med 10.000 prebivalci je takrat naštel 6200 Slovencev in 3800 Nemcev! Ti Slovenci niso pomrli, samo pokazati se ne upajo. Celovec je dvojezičen, je jezikovno mešano mesto. Pravico imamo na tem mestu zborovati. Neposredna okolica Celovca hrani važen del slovenske zgodovine. — **koroško slovensko državnopravno zgodovinsko reminiscenco.** Na severu od tu so sveta tla, **je slovenska Meka,** tja bi moralo potovati vse, ki ima spoštovanje do stare slovenske misli, ki je v obliki samostojne državne oblasti vladala in Slovencem gospodarila. Celovec pa je poleg Ljubljane naše prvo kulturno središče po Družbi sv. Mohorja, ki je nekako obrambno društvo v Celovcu, sicer v drugi obliki, pa ne manj vredno kot je delovanje skupnih obrambnih društev, tu je sedež našega najmlajšega, a skoro najmočnejšega narodnoobrambnega društva — katoliškega političnega in gospodarskega društva za koroške Slovence, po zaslugi naše vlade in nemških nacionalcev vzdigajočega se kot Feniks. Pozdravlja zborovalce končno tudi v imenu celovških Slovencev, v katerih domu zborujemo in pozdravlja tudi v imenu celovškega drž. poslanca Grafenauerja, katerega je okrajni glavar kontumaciral, češ, da »ima njegova živina kugo na gobcih«.

Štajerski Slovenci pozdravljajo.

V imenu štajerskih Slovencev je pozdravljal zbor štajerski drž. in dež. poslanec dr. Verstovšek.

»Za kulturo se jim gre,« vpijejo Nemci, v imenu kulture da hočejo samo tisto nazaj, kar so prej imeli. Tako si upa celo slavni nemški romanopisec pačiti resnico ter kliče v tem imenu Nemce na delo proti Slovencem,barbarom. Naduti nemški pisatelji so sedaj celo v romanih pričeli pačiti zgodovino in se lagati, da bi Nemce v Rajhu navdušili za ponemčevalno delo med Slovenci. Pozdravlja vzorno delo »Slovenske Straže«, **v kateri se zbira masa našega naroda naša kmečka mladina!** To je znak, da »Slovenska Straža« prav vrši svoje delo v teh težkih časih, ki jih imamo Slovenci. Našemu ljudstvu moramo povedati za kaj se gre, vzbuditi moramo samozavest njegovo.

Rešila nas bo samozavest slovenskega ljudstva ne pa inteligenca v mestih! Tako delo »Slovenske Straže« naprej!

Pozdrav učiteljstva.

V imenu »Slomškove zveze« pozdravlja zborovanje deželni poslanec kranjski nadučitelj Ravnihar: Milo se mu je storilo, ko je stopil na koroška tla. Videl je v duhu tiste čase, ko so koroškim Slovencem gospodovali njihovi lastni vojvodi. V imenu učiteljstva »Slomškove zveze« pozdravlja vse koroške Slovence in Slovenke, v imenu učiteljstva, ki je zapisalo na svoj prapor geslo: »Veri in vzgoji — vse za vero, dom, cesarja!«

Slovensko katoliško - narodno dijaštvo v »Slovensko Stražo«.

Predsednik »Slovenske dijaške zveze« Fr. Jež izroča pozdrave slovenskega katoliškonarodnega dijaštva. Dijaštvo bo vedno zvesto stalo ob strani vsem delavcem na naših narodnih mejah. Vsi bodimo združeni v »Slovenski Straži«! Obljublja »Slovenski Straži« pomoč dijaštva.

POROČILO predsednika pri veliki skupščini.

Predsednik »Slovenske Straže« g. državni in dež. poslanec Evgen Jarc, je nato podal naslednje poročilo:

Eno leto dela Slovenske Straže za obrambo narodne meje je končano.

Zakaj se je ustanovilo še eno narodnoobrambno društvo? Slovenska Straža se je ustanovila, ker Ciril Metodova družba vsled znanih dogodkov v Bohinjski Bistrici ni iskala sprave, v posebni meri pa je bila ustanovitev Slovenske Straže potrebna, ker narodno mejo ni mogoče braniti samo s šolami, ampak potrebuje mnogo drugega tihega, podrobnega dela, s katerim se šolska družba ne more pečati. Pri ustanovitvi Slovenske Straže je pa bila vodilna misel, da je vse slovensko narodno delo treba postaviti na verski, katoliški temelj, ker priznavamo samo eno narodno misel, kakor jo hoče katoliška vera, ki je edino zmožna ohraniti naš narod duševno, telesno in nravno zdrav in pripravljen za težak boj za svojo pravico in obstanek.

Narodni nasprotnik naš je močan, bogat in dela z nemoralnimi sredstvi: podkupovanjem, žganjem in gospodarskim izrabljanjem. Naš narod pa je maloštevilen in reven. Zato je bila prva naloga Slovenske Straže vse ljudstvo, vse sloje, tudi najpriprostejšega človeka zainteresirati za narodnoobrambno delo. In to se je zgodilo, kar je velik uspeh prvega leta. 4. maja 1910 so izdali naši voditelji oklic »Somišljenikom«, v katerem vabijo na ustanovni občni zbor novega narodnoobrambnega društva, kateremu so dali ime Slovenska Straža. Dne 11. maja je bilo ustanovno zborovanje v Ljubljani, h kateremu so prihiteli v obilnem številu obmejni Slovenci. Na tem zborovanju se je postavil temelj in določile smeri našemu narodnoobrambnemu delu. Izvolilo se je vodstvo 21 članov. Zborovanje je zaključil koroški poslanec Grafenauer z besedami: »Mati Slovenija je začela zbirati raztresene ude. Po različnih kronovinah smo živeli vsak zase, skupnega dela ni bilo. Naš narod je bil prej zaničevan in neupoštevan od vseh, ker se sam ni — upoštevalo. Ko pa zbira sedaj svoje moči, se tresejo nasprotniki.«

In res. Slovenski narod je začel zbirati svoje moči. 10. julija 1910. Ta dan je bila rojena slovenska narodna vojska. Na sto in sto gričkih in gorah so za praznik Sv. Cirila in Metoda goreli kresovi, ki so bili znak otroške ljubezni našega ljudstva do svojih svetinj: svete vere, maternega jezika in svete zemlje domovinske. 10. julija pa se je ustanovilo 161 podružnic Slovenske Straže. Kakor da bi vstala kralj Matjaževa vojska, se vidi človeku ta dan. Resnično, 10. julij je bil dan, zlat dan v zgodovini slovenskega naroda.

Kmečki očetje in matere s sinovi in hčerami, delavec z otroci, trgovec in obrtnik, duhovnik in katoliški izobraženec, vsi sloji našega ljudstva so ta dan vstopili v narodno vojsko in obljubili zvestobo in delo domovini in njeni brambi. Na en dan je postala Slovenska Straža vsemu ljudstvu znana in ljuba; vkoreninila se je v naš narod.

Vse ljudstvo je sedaj v večini prepričano, da narodnoobrambno delo ni malenkostno delo, ampak da je življenjska potreba našega malega naroda. Zato v slehernem kraju zmaguje spoznanje, da mora vsaka župnija postaviti na narodno bojišče svoj bataljon, — lastno podružnico, v kateri mora biti zastopana vsaka poštena slovenska, kršč. hiša z vsemi svojimi člani. Tako se je po 10. juliju ustanovilo še 40 podružnic in »Sl. Straža« šteje danes 201 podružnico. Veliko delo in lep uspeh, ker ima vsaka četrta slovenska župnija svojo podružnico.

Obmejni Slovenci so dobili nov pogum in novega ognja, ker se je zavzelo zanje vse ljudstvo. Obup izginja, dela se na celi črti po geslu Slovenske Straže: »Molčati in delati!« Slovenska Straža je povsod, kjer je mogla, pomagala s svetom, knjigo in denarjem. Mnogo se je delalo, kar se ne da izraziti v številkah, a ima v krajevnih razmerah svoj pomen in uspeh. Tiho, drobno delo je vršila Slovenska Straža, ni se pisalo po časopisih, ker od hrupnega bobnanja ni koristi, temveč se le sovražnika opozori na svoje delo. Naše načelo je bilo: Ko bo stvar močna, se bo sama pokazala in pred sovražnika naj stopi v moči, ne pa v slabosti. O marsikateri podpori ne bomo dali v javnost, kam je šla, pač pa lahko vsak somišljenik in član dobi natančni vpogled za vsak vinar v naši osrednji pisarni.

Oči smo imeli uprte na celo narodno mejo na severu in jugu. Zavzeli smo se za vsak pojav in vsako akcijo, ki bi mogla utrditi naše narodno stališče v ogroženem kraju.

Pri svojem delu smo imeli vedno pred očmi dvoje: »Slovenska Straža« **ni** šolsko društvo, ki bi imelo samo nalogo v ogroženih krajih zidati šole. Takih krajev je najmanj sto, stroškov bi bilo na stotisoče; tega pa ne zmoremo. Obmejni Slovenci pa niso potrebni samo šol, ampak tudi drugega poduka; skrbeti je treba za mladino, ko je prišla iz šole, odraslim je treba poduka za domače gospodarstvo in javno življenje. Narodno mejo posejati s kulturnimi trdnjavicami, to je naš namen. Pregnati malodušnost iz src, vcepiti pa odločnost, željo po izobrazbi, misel za zdravo družinsko življenje, pravo domačo narodno vzgojo mladine, smisel za gospodarski napredek, duha podjetnosti in pridnim preslabotnim rokam pomagati, to je tudi narodno obrambno delo na meji. In to delo ima vršiti »Sl. Straža«.

Drugo je pa to. Toliko denarja, kakor spravijo Nemci za svoj Schulverein in Südmarko, slovensko ljudstvo ne zmore, zato ne moremo v vsako obmejno vas zabiti številne tisočake. Ljudi ne bomo kupovali z denarjem, kakor dela Südmarka, ker je to blago slabo, kupljeno za drag denar. Zato »Sl. Straža« le v skrajno izrednih slučajih da podporo posamezniku, pač pa v vseh slučajih, kjer se gre za slovenskega kmeta ali obrtnika posreduje, da dobi podporo ali posojilo drugod.

Mi moramo množiti v ljudstvu moralične duševne vrednosti. Izobrazba in vzgoja, to so naši tisočaki. S tem delom moramo kovati slovenske značaje

na meji. Značajno ljudstvo, to bo svoj najboljši branitelj. Zato ljudi ne bomo kupovali z denarjem.

Podpirali smo, kar nam ukazujejo naša pravila v § 2. in 3. Tako smo izdali za: **izobrazbo, društvene domove in predavanja** na narodni meji 9926 K 18 v. Z našo pomočjo sta se ustanovili dve obmejni izobraževalni društvi.

Vzdržujemo 80 knjižnic, 6 novih se ravno ustanavlja.

V knjižnicah je okrog 10.000 knjig; vse knjižnice izvrstno delujejo, posebno mladinske, katerih je največ. Izdali smo za knjižnice 4206 K 18 v. V prihodnje bo treba še več žrtvovati za knjižnice, ki so res izvrstno narodnoobrambno sredstvo.

Za tri gledališke odre smo dali na Koroško 500 K, za oder v Gradcu 580 K, skupaj 1080 K.

329 obmejnih hiš smo preskrbljevali s časopisjem. Stroški 1663 K 62 v. Za prihodnje leto bo treba še več hiš zalagati s časopisjem, kajti obmejna hiša, v kateri se slovenski časopis rad bere, je že precej utrjena pred uplivom tujca.

»Šola ni vse, a je začetek vsemu«, je rekel na ustanovnem zborovanju »Sl. Straže« poslanec Grafenauer. »Slovenska Straža« sicer ni nikaka šolska družba, a ji je narodno šolstvo dragoceno kakor punčica v očesu. Takoj v prvem letu svojega obstanka je vzdrževala 2 otroška vrtca: V Velenju na Štajerskem, 40 otrok, in v Sv. Križu pri Trstu, 60 otrok. Prvo leto je varovala tedaj 100 slovenskih otrok. Stroški za oba vrtca in podpore drugim šolam, kakor tudi pripravljalni stroški za novo gospodinjsko šolo za slovenska dekleta na Koroškem znašajo 10.864 K 47 v.

V Ljubljani smo vzdrževali tri dijake in eno dijakinjo z Koroške. Z našo pomočjo se je kupil v Celovcu Slovenski Dijaški Dom, kar bo velikega pomena za koroške Slovence, ker bo lahko večje število študiralo in bomo v nekaj letih dobili tudi več slovenske svetne inteligence. Podpore dijaštvu znašajo 2812 K 54 v.

Za narodno gospodarstvo, in za ohranitev slovenske zemlje smo določili 527 K 50 v, dosedaj izplačali 227 K 50 v. Utrdili smo stališče Slovencem v Št. Ilju v Slovenskih Goricah, pripomogli do ustanovitve dveh obmejnih hranilnic in posojilnic in ene živinorejske zadruge.

Za proučavanje narodno obrambnega dela in narodnostnih razmer smo dali 210 K, v prihodnje bo treba dati več, ker si moramo napraviti narodni kataster vseh dežel in dobre opise položaja na meji.

Skrbeli smo za delavstvo v zgornještajerskih industrijskih krajih. Ustanovili smo jim dve knjižnici in 1 strokovno organizacijo. Stroški 250 K.

»Slovenska Straža« ne more mirno gledati, kako nam silijo ljudje iz domovine. Kaj nam hoče zemlja brez ljudi? Izseljeniško vprašanje je za nas važno narodno vprašanje. »Slovenska Straža« bo morala posvetiti temu dejstvu veliko pozornost. Za skrb za izseljence se je dalo 250 K.

Raznih podpor se je izplačalo 254 K 50 v. Dovolilo se je podpor do 30. avgusta 33.714 K 99 v, izplačalo že **31,744 K 99 v,** gotovo častna številka.

Imamo pa pokazati tudi na drugo delo: Po zaslugi »Slovenske Straže« in z njeno pomočjo so dobili graški Slovenci svojo hišo, kjer je sedaj središče našega narodno obrambnega dela za Gradec in zgornje štajerske industrijske kraje.

Nemec kupuje našo zemljo. To moramo zabraniti. Izvedeti je treba za posestva, ki so naprodaj in poiskati kupca. Za prvo leto se je »Slovenski Straži« ponudilo v nakup ali posredovanje posestev, trgovin, gostiln na Koroškem 26, na Štajerskem 31, na Kranjskem 5, na Tržaškem 1, dalje 3 tovarne, 3 rudniki, 7 obrtniških mest. Vsa posestva so bila cenjena nad 800.000 K, veliko narodno premoženje. Vsled velike važnosti, ki ga ima zemlja za naš narod je »Slovenska Straža« ustanovila zadnji čas poseben zemljiški odsek, da se bavi s tem vprašanjem.

Mnogemu obmejnemu kmetu in obrtniku smo iskali posojila pri domačih zavodih, kar smo v več slučajih dosegli. Ob taki priliki ravno človek vidi, koliko je drobnega dela, ki je velike narodno obrambne važnosti in to je tisto tiho delo, ki se ne da o njem veliko pisati, a ohrani slovensko družino na rodni zemlji.

7 obrtnim vajencem smo preskrbeli učne mojstre.

Bili smo vedno v zvezi z našimi centralnimi organizacijami, povsod opozarjali, povsod posredovali na odločilnih mestih v spoznanju, da je »Slov. Straža« sicer najmlajši otrok naše katoliške in ljudske organizacije, a po svojem namenu poklicana, da vse te posamezne strokovno organizirane sile, združi pri narodno obrambnem delu.

Upamo, da smo s prvim letom »Sl. Straže« zadovoljni. Naša dolžnost pa je, da na koroških tleh, kjer je narodni boj najhujši in slovenski narod najbolj zatiran in v nevarnosti, vse ljudstvo, vse sloje spomnimo njihove narodne dolžnosti: **dela in požrtvovalnosti za svojo samoobrambo.**

Narodna nevarnost obstoji in je vedno hujša. Braniti se pa moramo sami, čisto sami. Sami si pišemo svojo usodo in zgodovino. Želimo si dobo brez krivic, želimo si trdno narodno mejo na severu, jugu in vzhodu. Za rešitev obmejnega svojega življenjskega vprašanja, pa nam **še** manjka **ljudi in denarja.**

Zatekli se bomo k svojemu ljudstvu. Kajti še vedno, ko smo apelirali na ljudstvo, se je odzvalo točno, z delom in požrtvovalnostjo.

Slovensko ljudstvo! Brani svojo mejo! Zbiraj vojščake in orožje!

POROČILO BLAGAJNIKA.

Blagajnik g. Anton Volta je poročal:

Slavna skupščina! Že iz poročila gosp. predsednika ste spoznali, da je »Slovenska Straža« prvo leto svojega obstanka veliko storila. To pa je bilo mogoče le vsled tega, ker se je požrtvovalnost in darežljivost našega ljudstva sijajno izkazala. 55.503 K 31 v je lep dar in velik dokaz narodne zavednosti in ljubezni ljudstva, katero ne živi ravno v blagostanju, ampak je revno in ima poleg tega še obilo drugega kulturnega davka za svojo bogato razvito organizacijo.

Korenina in vir naše moči so in bodo morale biti tudi v bodoče naše podružnice. Marljive čebelice morajo biti! In prvo leto so bile marljive. Račun podružnic kaže 11.423 K 1 v prispevkov. V statistiki, ki bo v brošuri natisnjena pa je ta vsota večja, ker smo pri vsaki podružnici prišteli tudi po nji nabrane darove, prodane koleke in razglednice, dohodke nabiralnikov, ker smo v tem hoteli pokazati, koliko se je po prizadevanju podružnic poslalo za narodno - obrambno delo, da se spozna višina narodnega davka v vsakem kraju, kar bodi tem krajem v javno priznanje in zahvalo, obenem pa bodrilo še k večji marljivosti zbiranju darov, članarine in prodajanja narodnega kolka in razglednic.

Tako je 88 kranjskih podružnic prispevalo po statistiki 10.317 K 57 v; 47 štajerskih 4510 K 87 v; 14 koroških 1530 K 42 v; 13 goriških 1026 K 81 v; 5 tržaških 778 K; 2 istrski 42 K; skupaj 18.205 K 67 v.

Razlika 6782 K 66 v so tedaj darovi in po marljivosti 171 podružnic prodano društveno blago. 29 podružnic še ni poslalo prispevka za prvo poslovno leto. Vsota članarin pri podružnicah 11.423 K 1 v seveda zelo zaostaja za vsotami, ki so jih prispevale podružnice drugih obrambnih društev, kar pa naj ne da povoda, da bi kdo očital našim podružnicam manjšo pridnost in požrtvovalnost. Pomisliti je namreč, da je drugod članarina letno 2 K, pri nas pa samo 1 K, podporna celo 50 v, to pa zaradi tega, da omogočimo, da še tako siromašni vstopijo v naše vrste in to dejstvo bodi našim podružnicam veden klic: Višje vsote bomo zbrali, če bomo število svojih članov pomnožili, kar se lahko zgodi spridno agitacijo, kateri se bo težko odtegniti, ker je letni prispevek zelo nizek. Zato podružnice — agitirajte, nabirajte nove člane. Ne sme biti hiše, ki bi ne imela vsaj enega »Stražarja«! V trdnejših hišah pa po več, vsaj enega rednega, ostale pa za podporne.

Zavedajte se, da je v vaših rokah napredovanje in nazadovanje »Slovenske Straže« in s tem tudi usoda obmejnih bratov. Ta resna misel bodi vedno pred očmi in bodi Vam resen klicar k živahnemu delovanju.

Organizacija, katera ima tako obširen delokrog in ki mora zidati trajne naprave, ki naj varujejo našo mejo, pa mora sama stati na trdnih nogah. »Schulverein« ima svoj Roseggerjev fond. »Družba sv. Cirila in Metoda« svoj obrambni sklad. Mi pa imamo prvo leto **66 ustanovnikov,** ki so vplačali do sedaj 12.450 K. To je začetek, pa ostati ne smemo pri začetku, ampak to stavbo je treba graditi naprej, treba nam je novih ustanovnikov. Naša želja gre tu v brezmejnost in zato prosimo slovenske petične ljudi, naj se spomnijo potreb domovine in naj pristopijo kot ustanovniki k »Slovenski Straži«.

Darov je prejela »Slovenska Straža« ob svoji ustanovitvi 4160 K 87 v; po ustanovitvi pa je dala: Kranjska 5575 K 78 v; Štajerska 2588 K 92 v; Koroška 801 K 37 v; Goriška 403 K 21 v; Trst 228 K. Drugi kraji 1503 K 63 v. Skupaj 15.261 K 78 v.

Lepa vsota, ki pa se da povišati, kar slovenski javnosti prav toplo priporočamo. Omenjanja vredni pri tej priliki so prispevki raznih korporacij, zadrug in društev. Tako je prispevalo: 20 hranilnic in posojilnic 651 K, 12 županstev 139 K 87 v, 45 izobraževalnih društev, Orlov, Bogomil in Marijinih družb 709 K 54 v. Poleg tega pa štejemo okoli 130 društev, zadrug in občin za svoje redne 10kronske člane in to so naši stebri, kajti vidi se nam, da bo »Sl. Straža« samo takrat dobro ukoreninjena, ako se bodo vsa razna naša društva in organizacije priglasile za redne 10-kronske člane. Vse naše različne organizacije so kolikor toliko narodnoobrambnega značaja; naj to izrazijo tudi v vidni obliki 10kronskega članstva pri »Slovenski Straži«!

Zelo srečna je bila tudi misel »Sklada Mohorjanov«. Vsak »Mohorjan« naj bi v znak hvaležnosti »Mohorjevi družbi« ki mu za nizko ceno prodaja vsako leto toliko duševnega kapitala in zabave, ob prejemu knjig daroval za »Slovensko Stražo« vsaj 10 vin. — In z veseljem moramo konstatirati, da se je lani odzvala temu vabilu že skoro ena tretjina »Mohorjanov«, kajti nabralo se je v »Sklad Mohorjanov« l. 1910 — 2748 K 4 v, to je čez 27.000 »Mohorjanov« po 10 v. Srčna hvala čč. gg. poverjenikom in obenem prošnja, naj bi se z njihovo pomočjo kmalu uresničilo, da dajo »Mohorjani« vsako leto »Slovenski Straži« svoj miljonski dar — vinarjev!

Kaj pa društveno blago? Narodni kolki so dali čistega 2604 K 50 v, računski listki 28 K 20 v, himna 110 K 50 v, razglednice 128 K 56 v, papir 297 K 12 v; skupaj 3168 K 68 v.

V primeri z drugimi društvi, so te vsote malenkostne in ob tej priliki zopet poudarjamo, da bi to blago neslo »Slovenski Straži« dosti večje dohodke, ako bi se seveda bolj rabilo. Širite tedaj to blago! Raba narodnega kolka naj bo splošna; za narodni davek naj velja! Od blaga, ki ga prodajajo druge tvrdke pod imenom »V korist obmejnim Slovencem«, smo prejeli: Od vžigalic 2919 kron 79 v, od cikorije 2000 K, od drož 150 K; skupaj 5069 K 79 v.

Od drugega blaga dobimo prispevke letos. V teh vsotah se vidi, kako velikega denarnega pomena je kupovanje blaga v korist obmejnim Slovencem. Čim bolj se kupuje, tem večji so prispevki; to naj ima vsa slovenska javnost pred očmi, ker s tem širi in utrjuje slovensko obrt, industrijo in trgovino, sama dobi dobro blago, »Slovenska Straža« pa izdatna denarna sredstva.

100 nabiralnikov, ki so pa še kratek čas postavljeni, je nabralo 262 K 14 v, dohodki od skioptičnih predavanj 1518 K 80 v, članarine pri osrednjem društvu 773 K 70 v, zapuščine 120 kron, obresti 304 K 37 v, vrednostni papirji 1000 K, provizije 140 K; skupaj 5392 K 1 v.

Tedaj vseh dohodkov **55.503 K 31 v.**

Kam pa je šel ta denar? Vsakemu bo jasno, da je prvo leto veliko stroškov za upravo in agitacijo. Treba je bilo urediti dobro pisarno, nabaviti si potrebni inventar, to se pravi svojo delavnico, smo si morali urediti in založiti z vsem potrebnim, da bo šlo delo lahko hitro naprej.

Izdatki znašajo: Za tiskovine, okrožnice, listine podružnic, pravila itd. 3148 K 39 v, »Narodno - obrambni Vestnik« 415 K 52 v, za tuje narodnoobrambne časopise 30 K, 10% odpis inventarja 586 K 16 v; skupaj 4180 K 47 v.

Uprava: Pisarniške potrebščine 364 kron 63 v, potni stroški 344 K 30 v, stanarina 200 K, manipulacijski stroški poštne hranilnice 63 K 66 v, poštnine 878 K 65 v, plače 5848 K; skupaj 7699 K 24 vinarjev.

Raznih stroškov je bilo še 1267 K 68 v. Skupaj teh stroškov 13.147 K 39 vin.

Drugo leto bodo te številke manjše, ker je sedaj stvar upeljana, pisarna urejena z vsem potrebnim, zato bo delo vršilo lahko manj moči.

Podpor se je izplačalo v poslovnem letu 18.181 K 2 v; prej in potem do konca avgusta skupaj 31.744 K 99 v.

Naše premoženje je znašalo koncem prvega poslovnega leta, dne 30. junija 1911: v gotovini 7123 K 16 v, v poštni hranilnici 586 K 39 v, inventar 5275 K 48 v, nabiralniki 267 K 80 v, zaloga papirja, narodnih kolkov, razglednic, računskih listkov 9545 K 58 v, dolžniki 603 K 11 v, vrednostni papirji 1000 kron; skupaj **24.401 K 52 v.**

To je naša podlaga za prihodnje leto. Morali smo biti v poslovnem letu nekoliko skromnejši z dovoljevanjem večjih podpor, ker so podpore, ki smo jih dovolili prvo leto večinoma obljubljene tudi za prihodnja leta, kajti naprave, ki smo jih na narodni meji poklicali v življenje. bodo rabile še moči in razvoja, tedaj podpore.

Slavna skupščina! Imejmo pred očmi in povsod širimo to resnico med vsem ljudstvom. Narodnoobrambno delo brez denarja ni mogoče. Naša trdna volja pa je živeti, živeti kot samostojen narod v svoji pravici. Zato bomo obmejnim bratom, svojim predstražam v boju za pravico, obstanek in boljšo bodočnost dali vso zadostno pomoč. Ker oni branijo nas, bomo mi branili nje. Potrebne narodne meje so vedno večje, že zato, ker smo spoznali bojni načrt sovražnika in svoje slabe postojanke, ki jih je treba utrditi, da bo res imelo trdno narodno mejo. Zato pa danes na prvi skupščini Slovenske Straže kličemo svojemu narodu:

Navezano si na svojo silo in pomoč, zato naj bode delo tvoje bistre glave in žrtve tvojega zlatega srca prihodnje leto še večje. Napreduj v delu in požrtvovalnosti, ker v tem je tvoja rešitev.

POROČILO TAJNIKA.

Tajnik Ivan Štefe je poročal: Slavna skupščina! Slovenskemu ljudstvu ne moremo očitati, da ne ljubi svoje domovine in narodnosti. Kajti kje je narod, ki bi v enem letu ustanovil 201 podružnico, 201 podružnico organizacije, ki ima varovati narodu zemljo in narodnost. To dejstvo je dokaz, kako dragocena je tudi priprostemu človeku narodna misel. V srcu slehernega živi ta misel, morda pa samo tli, morda ne ve, kako bi se pokazala v življenju. »Slovenska Straža« pa bodi za vse nas oni kraj, na katerem vsak po svojih močeh dejanski dokazujemo ljubezen do domovine.

Prvo leto je »Straža« imela veliko agitacijskega dela. Predsedstvo in kranjski odbor je imel 41 sej, pokrajinski odbori so imeli svoje seje pred sejami osrednjega vodstva, katerih je bilo pet celodnevnih. Pisarna je prvo prejela čez 2000 dopisov, razposlala pa čez 10.000 dopisov in okrožnic, kar je gotovo imelo svoj agitačni uspeh.

Mož, ki je vodil prvo leto ogromno delo v »Slovenski Straži«, je bil slovenski katoliškonarodni akademik prijatelj naš Jež, predsednik »Slovenske dijaške zveze«. Slovensko katoliško-narodno dijaštvo je s tem najlepše si začrtalo pot za bodoče svoje delo. Predsedniku »Slovenske dijaške zveze« naša najiskrenejša zahvala v imenu vseh slovenskih »Stražarjev« in v imenu bodočnosti slovenske!

Naša pisarna postaja od dne do dne obširnejše in splošnejše informačno središče, na katerega se priprosti in izobraženi sloji obračajo v šolskih, pravnih in narodnogospodarskih stvareh za svet. Mi smo veseli tega, čeprav se delo silno množi, rade volje smo ljudstvu v vsem na razpolago, kajti s komur pomoremo svojemu človeku, je dobro zanj in za nas. Posebno v trgovskem oziru glede naročanja raznega blaga ima pisarna prijetno priliko, da širi slovenske izdelke in priporoča slovenske tvrdke. Prav trdno upamo, da bo pisarna »Slovenske Straže« postala sčasoma tisti kraj, kjer se bo najhitrejše dobilo najboljši pregled čez vse raznoliko življenje naroda. Zato pa bo treba delati na to, da dobi vsaka slovenska župnija svojo podružnico. Je čez 600 slovenskih župnij še brez podružnice »Slovenske Straže«, kar pa jih imamo, teh smo pa veseli in smo ponosni nanje.

Tako ima Kranjska 109 podružnic; ustanovnih članov 16, 10kronskih 72, rednih 4449, podpornih 1391.

Štajerska 54 podružnic: ustanovnih članov 5, 10kronskih 46, rednih 2037, podpornih 564.

Koroška 15 podružnic: ustanovnih članov 3, 10kronskih 6, rednih 593, podpornih 135.

Goriška 16 podružnic: ustanovnih članov 2, 10kronskih 7, rednih 555, podpornih 157.

Tržaško 5 podružnic: ustanovnih članov 1, 10kronskih 2, rednih 224, podpornih 32.

Istra 2 podružnici: rednih 57.

Skupaj ustanovnih članov: 27, 10-kronskih 133, rednih 7915, podpornih 2279. 27 podružnic še ni poslalo statističnih pol. V vse h slovenskih deželah ima dozdaj, kolikor je znano **10.354 članov,** kar pa jih je še v teh 27 podružnicah, gotovo presega skupno število **enajst tisoč:** 11.000. Zadovoljni smo s tem ponosnim številom podružnic in članov, toda naš cilj je: Kakor je v vsaki župniji, pa naj bo še tako majhna in skrita, poverjeništvo družbe sv. Mohorja, tako bodi tudi v vsaki podružnica Slo-

venske Straže! Naj bode število Mohorjanov tudi število Stražarjev!

To moramo tudi doseči. **Zato bo tudi prihodnje leto glavno delo: ustanavljanje novih podružnic.**

Teh nam je treba kot pljuč človeku. Po svojih podružnicah vzgaja Slovenska Straža slovensko ljudstvo k narodni zavesti in odločnosti, po svojih podružnicah vzbuja smisel za pridno delo in gospodarsko osamosvojitev, po podružnicah krepi slovensko trgovino, obrt in industrijo, ker vodi svoje k svojim, po svojih podružnicah zbira denarna sredstva za delo na meji. Vsega tega nam je treba, povsod, pri vsakem našem človeku, v vsaki župniji je tega treba, zato je treba v vsaki župniji podružnice Slovenske Straže! Naj to spoznajo vse kmalu in se pridružijo svojim sestricam, ki so letos delale z malimi izjemami pridno in z mladostno ognjevitostjo. Kajti tako je prav. **Živi moramo biti! Duha bojevitosti nam je treba!** v teh težkih dneh domovine.

Kot tajnik Straže moram tudi poročati o raznih odsekih osrednjega društva, pri tem pa bodi omenjeno, da mislimo na to, da obstoji Straža komaj poldrugo leto. Delati hočemo premišljeno, zato nočemo kar konstituirati odsekov, potem pa jih prepustiti spanju in brezdelju. Zato najprvo zbiramo gradivo in zmožne, strokovno izobražene ljudi in iščemo primerne oblike za te odseke.

Dosedaj smo imeli pri osrednjem društvu 3 odseke. Knjižničarski odsek, Trgovski odsek in Zemljiški odsek.

Knjižničarski odsek je imel skrb za zbiranje knjig in ustanavljanje obmejnih knjižnic. Prvo leto se je nabralo okrog 1000 molitvenikov in 8000 knjig porabnih za knjižnice. Ta književna zaloga je podlaga ustanavljanju, kar nimamo zaželjenih knjig jih je treba kupiti. Prvo leto je odsek uredil 80 knjižnic, ravnokar pa urejuje 6 novih; veliko, moderno knjižnico dobe Slovenci v Celovcu.

Zemljiški odsek ima skrbeti, da ne prehaja slovenska zemlja v tujčeve roke. Slovenske in slovanske kupce moramo iskati. Z bolestjo pa poročamo ,da je veliko slovenske zemlje naprodaj. O delovanju tega odseka je že poročal predsednik; tu bodi pa omenjeno, da bo treba dati temu odseku drugačno obliko, če hočemo. da bo delovanje uspešnejše.

Trgovski odsek je bil v prvi vrsti posvetovalni organ osrednjega vodstva pri sklepanju trgovskih pogodb v korist obmejnim Slovencem. Dosedaj je 9 vrst blaga, ki se prodaja pod tem imenom. Nerešenih pa je še več ponudb. Širša naloga tega odseka pa je skrbeti za zdrav in soliden razvoj slovenske obrti, trgovine in industrije, v kolikor pač lahko Slovenska Straža upliva in pomaga.

O svojih načrtih za bodočnost ne bomo govorili, kajti **delo vidimo pred seboj in dosti ga je.** Še manj bomo pisarili o svoji taktiki in tihem podrobnem delu. Mislimo, da je tako prav.

Naše geslo bodi: **Tiho delo!** Toda pri tem delu pa naj pomaga povsod vsak zvesto!

Naprej za Slovensko Stražo!

POROČILO NADZORSTVA.

V imenu nadzorstva je predsednik nadzorstva g. Jos. Lončarič izjavil, da je našlo nadzorstvo vse v popolnem redu ter je predlagal absolutorij odboru, kar je bilo soglasno sprejeto. Predsednik nadzorstva je ob tej priliki omenjal, **da naj vsi naši somišljeniki skrbe, da se dvignejo dohodki »Slovenske Straže« s tem, da vsi kupujejo blago, ki ga zalaga ali priporoča »Slovenska Straža«, posebno naj kaj več store za naše vžigalice in naj opozarjajo svoje znance, da se zavarujejo le posredovanjem »Slovenske Straže«.**

Vsa poročila so bila sprejeta z velikim navdušenjem.

Ob 1. uri popoldne je predsednik prekinil zborovanje, nakar so se zbrali odposlanci k skupnemu obedu.

Volitev odbora.

Ob 2. uri popoldne je predsednik zopet otvoril prekinjeni občni zbor in odredil najprej volitev novega odbora. Na predlog dr. Breclja so bili soglasno izvoljeni v odbor:

Za **Kranjsko:** državni poslanec Evgen Jarc, kanonik in profesor dr. Ivan Svetina, dr. V. Šarabon, državni poslanec Gostinčar, Luka Smolnikar, Anton Volta, Fran Jež, Fran Terseglav, Ivan Štefe.

Za **Štajersko:** Župan v Št. Iju Franc Thaler, župnik Doberšek v Sevnici, dr. Hohnjec, Vlado Pušenjak, župnik Gomilšek, dr. Verstovšek.

Za **Koroško:** dr. Lambert Ehrlich, Fr. Smodej, dr. V. Rožič.

Za **Goriško:** državni poslanec Fon, vikar v Šempolaju F. Švara.

Za **Tržaško:** Anton Čok, kaplan pri Novem sv. Antonu v Trstu.

V **nadzorstvo** so bili izvoljeni: prelat Andrej Kalan, velepodjetnik Josip Lončarič, dekan Anton Koblar, Ivan Kregar.

V **razsodišče** so bili izvoljeni: dr. V. Pegan, dr. Josip Dermastia, dr. Fran Dolšak.

Pozdrav primorskih Slovencev.

Po volitvi odbora je pozdravil dr. Brecelj zborovalce v imenu primorskih Slovencev, pozivljajoč vse poštene Slovence, da se pridružijo delu »Slovenske Straže«.

Gorenjci pozdravljajo.

V imenu Gorenjcev sta izročila pozdrave občinski odbornik iz Gorij Slamnik, ki je pozdravljal tudi v imenu deželnega poslanca Pibra in vrli organizator Čebulj z Jesenic.

Izpremememba pravil.

Soglasno se izpremene pravila v toliko, da so poleg predsednika, tajnika in blagajnika v podružničnih odborih eden do štiri odborniki ali odbornice.

Za slovenske narodne noše.

Društveni predsednik državni poslanec profesor Jarc je stavil predlog, **naj odbor »Straže« obrne posebno pozornost na ohranitev slovenskih narodnih noš.**

Msgr. Val. Podgorc je izvajal: »Straža« naj si prizadeva, vzbujati in vzdržavati narodno zavest s tem, da se v ljudstvu vzbudi spoštovanje za narodne stare spominke. Ko sva nekoč z dr. Brejcem zborovala v Galiciji, nam je posestnik s ponosom kazal svoj rodovnik, ki ga je imel na steni v okvirju. Pri drugi priložnosti mi je kmet iz okolice Celovca prinesel svoje stare listine in je s ponosom zatrjeval: »Tristo let je naš rod že na našem domu!« Iz otroške dobe se spominjam še starih listin v domači hiši, zdaj jih nikjer več ni; zakaj se ni bolj skrbelo od tistih, ki naj ljudstvo vzgajajo, da se ljudstvu ohranijo stara izročila! K cesarjevi slavnosti so se podali na Dunaj tudi Slovenci iz Koroške. **Dajmo enkrat napraviti naroden sestanek v Ljubljani.** Naj naši Ziljani prijašejo na svojih konjih tudi tja, naj zapojo svoje stare bojne pesmi, ki med njimi še žive izza francoske dobe, naj enkrat narodu pokažejo svoje ljudske igre! Še več! Naj se poišče pesnika, ki nam napravi dramatičen prizor, uprizorimo v Ljubljani enkrat umeščevanje slovenskega vojvode! Učimo ljudstvo spoštovati in ljubiti svoje spomine! Svoje stare lepe noše! Zdaj kmečko dekle posnema gospo iz mesta, gospa pa išče novih noš v modežurnalu. Naši umetniki naj modernizirajo, kar je starega narodnega, da je ljudstvo zopet vzljubi in se nosi kakor nekdaj, ter staro zlato ne zametava in mesto njega si izbira nove cunje. Učenjaki razmotrivajo tudi narodne sloge; pazimo tudi mi, da se narodni slog ohrani pri zgradbi kmečkih in drugih domov. Arhitekti naj poskrbe, da se staro primerno priredi novim potrebam in se izdelajo vzorni načrti za ljudske hiše.

Tajnik Štefe pozdravlja to razpravo, ker s tem, da vse storimo za ohranitev naših narodnih noš in naših narodnih posebnosti, zavalimo največji kamen na pot naših narodnih nasprotnikov. **»Slovenska Straža« naj v družbi pripravljalnega odbora ob mladeniškem taboru napravi slavnost narodnih noš** in naj tedaj izvrši prekrasne nasvete g. msgr. Podgorca. Slovenski Ziljani naj tedaj prijašejo v belo slovensko Ljubljano, takrat naj se vrše predstave narodnih šeg in tudi narodnih iger, namesto sedaj običajnega pustega veseličarjenja. »Straža« naj preskrbi podružnicam za vzorna predavanja o ohranitvi narodnih noš, napravi naj o tem tudi skioptično serijo, poprosi naj kranjski deželni muzej »Rudolžinum«, da zbere in ohrani vse slovenske narodne noše, družba sv. Mohorja naj pa tudi stori svojo dolžnost!

Potujčevanje slovenskih krajevnih imen.

Dr. Brejc priporoča, naj »Slovenska Straža« obrača posebno pozornost na to, da Nemci po svoje prestavljajo stara slovenska krajevna imena. Intervenira naj pri klubu poslancev v deželnem zboru kranjskem, da se napravi zakon, ki bo preprečil tako pačenje slovenskih zgodovinskih imen.

Profesor Jarc: »Slovenska Straža« je posredovala pri kranjskem deželnem odboru, da so odslej namestu nemških spakedrank v dvojezičnem poročilu prava slovenska krajevna imena, upoštevala pa bo rada tudi predlog g. dr. Brejca.

G. F. Smodej opozarja na koroški občinski leksikon, iz katerega pri vsakem ljudskem štetju izginja več slovenskih krajevnih imen.

Msgr. Podgorc opozarja tudi na spakedranke v kartah generalnega štaba, kar bi posebno lahko usodno postalo v slučaju vojske. V vseh teh slučajih naj posredujejo slovenski državni poslanci.

Razvila se je nato še obširna debata o raznih nujnih narodnih zadevah, ki pa z ozirom na našega narodnega nasprotnika ni za javnost. Vse mnogoštevilne predloge bo »Slovenska Straža« upoštevala in jih v tihem, a odločnem svojem delu izvršila.

Brzojavni pozdravi iz najbolj ogroženih slovenskih krajev.

Koncem zborovanja so došle naslednje brzojavke, ki so izzvale nepopisno navdušenje:

V teh brzojavkah je ognjevita, globoko čuteča zahvala »Slovenski Straži« za njeno tiho, smotreno, uspešno delo za rešitev slovenske meje.

Maribor. Živi Bog Slovence vse, v Slovenski Straži združene! — Šentiljčani.

Št. Ilj. Zadržan kličem Slovenski Straži: Slava! in Slava! zborovalcem. — Žebot.

Gradec. Zbranim kličemo zbrani Kresjani: Bog živi obrambeno delo. V spominu na Vas graški Orel razpenja že krila, strla ne bo nas tuja še sila! Na zdar! — Kres.

Selnica nad Mariborom. Slava našim rešiteljem! Slovenci Ceršaka, Selnice. — Župan Hauc.

Brzojavni pozdravi bratov Hrvatov.

Ko je tajnik »Slovenske Straže« naznanil zborovalcem, da so se našega zborovanja v severnem Celovcu spomnili tudi naši bratje v južnem Zagrebu, nastalo je nepopisno klicanje: Živili Hrvati! Živila Hrvatska! V tem navdušenju je tajnik prečital hrvatski pozdrav:

Zagreb. U duhu s vami želimo sretan uspjeh! Neka živi Straža, koja kao junačka predstraža suzbija navali zajednickog nam neprijatelja. — Hrvatsko Pravo.

Glasovi pesmi »Slovenec in Hrvat« so zadoneli po dvorani, vse občinstvo se je dvignilo — bilo je menda prvikrat, ko so zastopniki vsega Slovenstva v takem resničnem navdušenju manifestirali za hrvatsko-slovensko vzajemnost. Na predlog tajnika Štefeta je bilo soglasno sklenjeno pridružiti se po vseh slovenskih občinah in društvih akciji pravašev za veljavnost skušenj zagrebškega vseučilišča v naši državni polovici.

Nato je predsednik zaključil zborovanje z izrazi posebne zahvale celovški podružnici in njenemu predsedniku g. dr. Jesenku, slovenskemu glasbenemu društvu »Ljubljana«, ki je zmagala s svojim petjem tudi na Koroškem, pojoč med posameznimi točkami krasne slovenske pesmi, tamburašem »Bisernice« in vsem udeležencem, ki so ves čas vztrajali pri skoro celodnevnem zborovanju.

Po zaključeni skupščini je došel tudi navdušeni brzojavni pozdrav uredništva »Hrvatskih Novosti« iz Zagreba.

* * *

Slovenci in Slovenke! V enem letu svojega obstanka je »Slovenska Straža« pokazala, da zasluži Vaše zaupanje. **Pomagajte »Slovenski Straži« odslej še bolj** — vsak po svoji moči. To poročilo bodete čitali v vseh slovenskih župnijah. Naj se povsod oglasi narodna zavest: **Kjer še ni podružnice »Slovenske Straže«, ustanovimo jo! Vsi hitimo pomagat naši obmejni organizaciji!** Tako bomo v drugem letu poslovanja »Slovenske Straže« kazali na še večje uspehe. Bog in domovina!

Kdo je član „Slovenske Straže“?

1. **Društveni člani so, ki plačajo vsaj 200 K naenkrat ali pa vsaj v štirih obrokih tekom enega leta;**
2. **redni, ki plačujejo 1 K na leto, najmanj 10 K pa, če so društva, oziroma pravne osebe;**
3. **podporni člani, ki plačujejo vsaj 50 vin. na leto.**

Članarino in darove sprejema pisarna »Slovenske Straže«, Ljubljana, Dunajska cesta, in vse podružnice »Slovenske Straže«.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

„Slovenska Straža“ in Hrvati.

Zveze posameznih narodov slone na simpatičnih čuvstvih in bratskih odnošajih ali pa skupnih gospodarskih interesih. Katera teh vezi je jačja, odločajo razne okolnosti. Najjačja je gotovo ona, kjer podpirajo skupne gospodarske interese vzajemni bratski odnošaji.

Tako je razmerje med Slovenci in Hrvati. Bratski narod smo in imamo zajedne kulturne in gospodarske težnje.

Pa še več: Slovenci in Hrvati imamo skupne zunanje sovražnike. Nemec je istotako neprijatelj Slovenca kot i Hrvata. Nemški most do Adrije in Orijenta bi enako premostil slovensko in hrvaško zemljo. Tudi Madjar je neprijatelj istotako Hrvatov kot Slovencev; on nam hoče odvzeti morje, ki je istotako hrvaško in slovensko; on nam hoče iztrgati hrvaško zemljo, ki jo napaja tudi slovenska kri prav izza turških časov; kot Hrvate, hoče Madjar i Slovence podjarmiti jezikovno in gmotno.

Skupni neprijatelj, skupna obramba. To načelo je veljalo vedno v naši povestnici. Ista nam kaže veliko poizkusov zajedničke slovensko-hrvatske obrambe proti skupnim neprijateljem. Žalibog samo poizkuse, ker do faktične in trajne zajedne celote ni prišlo. Omenjam samo poizkusa Ljudevita Posavskega in ljutih turških bojev. Vedno so stali Slovenci in Hrvati ramo ob rami v boju proti skupnim sovražnikom kot brat z bratom za rodno grudo . . .

Tudi v polpreteklem času imamo poizkuse zajedničkega dela slovensko-hrvaškega. Mislim stari Ilirizem; stari pravim, ker se že zbuja tudi novi ilirizem. Žalibog ni imel ilirizem pravega uspeha, ker je bil bolj čuvstven kot pa umstven pojav; slonel je bolj na vzajemnih bratskih čuvstvih, nego na treznih gospodarskih odnošajih; tudi se je premalo opiral na trajni in glavni nositelj vsake politične in gospodarske organizacije, t. j. na prosto slovensko-hrvaško ljudstvo. Bila je to bolj politika od zgoraj, kot od spodaj od svojih temeljev, zato je umrla s prvimi voditelji.

Zgodovina nas uči, kritika bistri.

Morda bolj nego kdaj poprej se pojavljajo danes težnje po zajedničkem delu slovensko-hrvaškem. Da se ne razblinijo v zrak kot fantastična megla, treba jim je dati trdno podlago, treba jih je opreti na stalen temelj, t. j. na naše ljudstvo in njega gospodarske skupne interese.

Predvsem je potrebna podrobna organizacija našega ljudstva. Vsak kraj, nobeden ni premajhen, mora imeti svoje društvo, kjer se naj razpravlja o naših zvezah in naših težnjah. Vsak posameznik izmed ljudstva mora se zavedati naših skupnih interesov.

Drugi temelj naše zveze bodi zajedna gospodarska politika. Danes se ves razvoj giblje v tem znamenju. Doba fantazije je bila enkrat, danes se suče vse okrog realnih dejstev. Na bratstvo smo trkali zadosti, pa nam ni prineslo nikake skupnosti. Zato se oklenimo danes iztreznjeni historiških sanj realnega temelja vzajemne gospodarske politike.

V ilustracijo nekaj že obstoječih dejanskih razmer.

Kranjsko-hrvaško mejo ob Kolpi tvori znana Belokrajina, t. j. del zemlje med Kolpo in Gorjanci. Pred nekaj leti, dokler ni Amerika požrla toliko naših ljudi, bi bil ta kraj prištel narodopisno prej k Hrvaški kot h Kranjski. Ali gospodarsko težišče Belokrajine v velikem delu je še vedno trgovski grad Karlovec. Promet čez Kolpo po čolnih in mostovih se vedno veča, obojestranska trgovina vedno narašča.

Istotako je ob krajih zelene Sotle. Prijatelj iz onega dela mi piše: Gospodarski stik med Slovenci in Hrvati je živejši kot bi si mislil človek iz središča. Ne pretiravam, če rečem, da teži ves krški in brežiški politični okraj bolj v Zagreb kot v Ljubljano. Pri nas je v prometu skoraj izključno hrvaško blago, Zagreb je naš Rim. Zato pa moramo te vzajemne stike poživiti in dvigniti. Mihanovičev in Gajev duh naj prepoji našo dobo.

To so dejanske razmere. Delna gospodarska skupnost že obstoja. Treba je v tej smeri nadaljevati, dokler ne postane slovensko - hrvaško ozemlje gospodarska celota zase, neodvisna in nenavezana na sosedne gospodarske celote, kolikor se to pač v današnjem svetovnem prometu da uresničiti.

V moderni gospodarski politiki zapažamo dejstvo, da se vsak narod skuša osamosvojiti in celo svoje gospodarstvo zaokrožiti v popolno in neod-

visno celoto, ki bi mogla z drugimi celotami tekmovati. Ta duh veje od zapada proti jugu in vzhodu in sega zadnji čas že preko evropskih mej v rumeno Azijo.

Temu toku se moramo i mi prilagoditi. Slovenci smo sami zase preslabi; Hrvati sami zase preslabi; Slovenci in Hrvati skupaj smo zadosti močni.

Imamo pa še drug važen vzrok, ki nas sili k skupni in eni celoti. Imamo skupne neprijatelje, ki nas k temu naravnost silijo. Od severo-vzhoda pritiskajo Madjari, od severo-zapada tlačijo Nemci, od juga se vsiljujejo Italijani. To so naši zajednički neprijatelji, ki groze tako Hrvatom kot Slovencem. Njih boj je modern, moderna bodi tudi naša obramba.

Njih boj velja naši zemlji. Kos za kosom zemlje trgajo iz slovenskih in hrvaških rok. Kjer slutijo, da je kako posestvo naprodaj, pokupijo ga takoj za vsako ceno, četudi ga dvakrat preplačajo. Naselijo na njem svoje privandrance iz Nemčije, ki so navadno lutrovske vere; kjer jih je par skupaj, sezidajo jim že lutrovsko cerkev, odkoder razširja njih pastor krive nauke po celi okolici.

Kjer sta dva ali trije Nemci, sezidajo jim nemško šolo. Šola je prevelika za dva, tri lutrovske fante, zato mamijo vanjo poštene katoliške slovenske fante. Tu jim trobijo na vse pretege svoje krive nemške nauke, dokler našega slovenskega dečka čisto ne izpridijo. V šolah mu vlivajo v srce sovraštvo in gnjev proti materi, ki ga je rodila, proti cerkvi, ki ga je krstila in proti rodovini, ki ga je vzredila. V takih šolah vzgajajo poturice.

Poturica je hujši od Turka, madjaron hujši od Madjara, nemčur hujši od Nemca, lahon hujši od Laha. Temu veljaj naš boj!

Zgodovinski časi se vračajo v hujši in nevarnejši obliki. Stara doba frankovskih, turških in benečanskih bojev se vrača, tiho in neopaženo. Od vseh strani silijo sovražniki v našo deželo, za našo mejo, med naše ljudstvo. Toda velik je razloček med prejšnjimi in sedanjimi sovražniki. Stari Nemci, Madjari in Lahi so prišli odkrito proti nam z ostrim orožjem v roki, da se merijo z nami. Vedeli smo, kdo je naš nasprotnik in kaj hoče; zato smo se zbrali na bojno polje in dali neprijatelju to, kar mu je šlo.

Današnji neprijatelji so drugačni. Nikdar ne pridejo pred nas, da bi odkrito rekli, kaj bi radi. Še tega ne rečejo odkrito, da so Nemci, Madjari, Italijani; pravijo le, da so naši prijatelji, pridigajo nam nekak mir, ki bi moral vladati med vsemi narodi in vzajemno prijateljstvo. Naše prijateljstvo hočejo dobiti, ker bi radi potem postali najprej naši gospodarji, potem pa naši tlačitelji.

Taki so naši neprijatelji. Enaki so, skupni so nam vsem; zato vsem enak in skupen odpor. Vsak zaveden Hrvat mora poznati naše življenjske boje na Koroškem in Štajerskem.

In baš ta naša »Slovenska Straža« tvori pravi jez nemštva proti Jugoslovanom. Kot se postavljajo tam, kjer sili morje ali deroča reka na polje, da preplavi rodovitno plan, močni jezovi, da zadrže razburjene valove srditega morja ali deroče reke — prav tako smo postavili Slovenci ob meji zlasti in tudi po celi deželi krepko odporno organizacijo, da zavira siloviti utok in napad Nemcev v naše jugoslovanske dežele. In čem hujši je ta nemški utok, močnejša mora biti naša obramba.

»Slovenska Straža« izvršuje obmejno obrambo predvsem na ta način, da ob meji posreduje pri kupčiji posestev, ki so naprodaj. Na ta način zavira, kolikor je pač možno, da se Nemci ne naseljujejo med našim ljudstvom. »Slovenska Straža« podpira v obmejnih krajih in sploh tam, koder je potreba, ljudske šole, da dvigne izobrazbo našega ljudstva; kajti le izobražen narod more danes tekmovati z mnogo jačimi nasprotniki. »Slovenska Straža« pa zida tudi gospodarske in gospodinjske šole v obmejnih krajih, da povzdigne predvsem naš kmetski stan, ki je najjača opora in temelj vsakega naroda in države.

In tako izpolnjuje danes »Slovenska Straža« ono nalogo, ki jo je pred nekaj stoletji izpolnjevala vojaška granica. Kot so nekdaj zvesti graničarji stali kot trdna obmejna straža in so branili silovitemu Turčinu vhod v naše jugoslovanske kraje, tako stoji danes slovensko ljudstvo v »Slovenski Straži« kot graničarska straža ob meji, da zabrani silovitim Nemcem vhod v naše jugoslovanske kraje. Kot ni nekdaj imela granica pomena samo za Hrvate, tako ne služi ni danes »Slovenska Straža« samo slovenskim koristim; temveč ste oboje služile skupnim jugoslovanskim interesom.

Pa še nekaj: Vojaška granica se morda ne bi bila tako lepo razvila in bi bila težko tako dobro izpolnila svojo nalogo, če ne bi bila dobivala podpore iz Notranje Avstrije, t. j. od slovenskih stanov. Mimo gmotne podpore pošiljali smo Slovenci svojim bratom Graničarjem tudi svoj najlepši cvet: svoje hrabre sinove na pomoč zoper Turka.

Nuže, bratski rode, hrvatski narode, sedaj je došlo vreme, da se nam odzoveš. Kot nekdaj Ti, tako bijemo i mi sedaj hud boj z narodnimi neprijatelji. Hočejo nam oteti vse nam najdražje, našo deco in našo zemljo. Daj, brate, pomozi nam v tej borbi! Pomozi nam, da ustavimo tok našega sovraga v našo deželo, da ustavimo največjega sovražnika nas vseh Jugoslovanov. Pomozi nas oteti pogibelji!

Znam, brate, da boš uslišal naš klic, da Te bo Tvoje bratsko srce gnalo na pomoč. O tem nimam najmanjega dvoma. Pitat ćeš samo morda: kako da ti pomorem? Evo, kako: podpiraj delo »Slovenske Straže«! Pridobivaj ji člane, zbiraj zanjo darove, pripoveduj svojemu narodu o njenem delu. Kupuj tam in to, kar Ti »Slovenska Straža« priporoča. Pa če Ti je mogoče, ostaviti svojo hrvaško grudo, dojdi k nam, med svoje brate. »Slovenska Straža« Ti hoče preskrbeti grunt in delo, samo da ostaneš zvest svoji majki, svome rodu i svojoj grudi.

In potem bomo zapeli kot iz enega grla, gromko, da nas čuje cela Jugoslavija:

Slovenec in Hrvat
Za vedno brat in brat . . .

Mohorjanom.

Velika dobrotnica slovenskega naroda, Družba sv. Mohorja, je začela razpošiljati svoj letošnji književni dar. v hišo kmeta, delavca, obrtnika in gospoda bodo poromale njene knjige, tako težko zaželjene in pričakovane od naših milih otrok, ponosnih fantov, zornih deklet, umnih gospodarjev in skrbnih mater. Da, tisti dan, ko pridejo Mohorjeve knjige, je praznik v hiši, velik obisk, kajti prišel je najljubši prijatelj otrok, prinesel jim veselja, čistega in zdravega, fantu in dekletu novih misli, blaženih čutil in lepih vzgledov, očetu in materi pa začne govoriti tisti dan najboljši učitelj o gospodarskem in gospodinjskem delu, o vsem, kar je potrebno za hišo, vzgojo otrok, zdravje družine, za dobro polje in hlev.

Naše ljudstvo je silno žejno izobrazbe. In kdo ga izobražuje, uči in vzgaja že svojih 60 let? **Mohorjeve knjige.** A kar je še več: bolj nego ugasile, so Mohorjeve knjige razpalile to ljudsko željo po izobrazbi. In da ni Družba sv. Mohorja že 20 do 30 let ljudstva učila, bi se izobraževalna, gospodarska in politična organizacija nikdar tako hitro ne razvila in utrdila v našem javnem življenju. Te organizacije so pa naš ponos, moč in porok boljše bodočnosti. Tla za nje pa je pripravila v ogromni meri Družba sv. Mohorja. Njene zasluge se ne dajo preceniti, še manj pa poplačati. In vendar dajmo duška svoji hvaležnosti; odpišimo nekoliko od tega velikega dolga! Slovenska Straža upa, da bodo vsi Mohorjani zadovoljni z njenim predlogom: **»V znak hvaležnosti veliki dobrotnici in učiteljici slovenskega ljudstva, Družbi sv. Mohorja, plača vsak Mohorjan pri prejemu knjig 10 vinarjev za Slovensko Stražo.«**

Pri velikem številu Mohorjanov na Slovenskem, njihovi zavednosti in ljubezni do domovine in s požrtvovalno podporo čč. gg. poverjenikov smo upali, da bo vsak Mohorjan rad podaril 10 vinarjev za Slovensko Stražo; ta in oni bi dal še več in tako bi zbrali letošnji Mohorjani 1,000.000 v. **En milijon vinarjev! To bi bil milijonski dar Mohorjanov Slovenski Straži.**

Ta davek hvaležnosti kot spominski dar na blagega ustanovitelja Družbe sv. Mohorja, nepozabnega knezoškofa Antona Martina Slomška, bo tvoril poseben **Sklad Mohorjanov 1911.**

Slovenska Straža bo uporabila ta denar za **ustanavljanje mladinskih knjižnic** v obmejnih deželah. Z mladino je treba pričeti, če hočemo našemu delu uspeha, narodu pa koristi. Po zaslugi Slovenske Straže deluje že lepo število takih knjižnic po obmejnih deželah. A prošenj za ustanovitev novih je vedno več. Ganljivo je brati poročila, s kako pridnostjo in vnetim veseljem so se oprijeli slovenski mali bratci in sestrice na narodni meji teh knjižnic, v katerih jim šele dajo priliko izučiti se ljubega materinega jezika in vzgajati se v pravem narodnem duhu. Naš trud in stroški so obilno blagoslovljeni in ker smo spoznali to pot za eno najboljših, zato prosimo ljube Mohorjane v imenu teh malih obmejnih bratcev in sestric, naj izpolnijo vročo željo Slovenske Straže, da preskrbi slovenskemu otroku tistega, kar jim ne dajo v to poklicani vzgojitelji, namreč šola in učitelji. Naše obmejne mladinske knjižnice so obmejne ljudske šole. Obstoječe šole ne razvijejo njihovih duševnih moči za napredek, ne vzgoje njihovih src v plemenitosti in v ljubezni do rodne matere. Česar jim poklicani ne dajo iz sovraštva, dajmo jim mi iz ljubezni in iz skrbi za značajen in duševno zmožen narodni naraščaj.

In tako prosimo vse ljube Mohorjane, naj darujejo v ta blagi namen pri prejemu knjig vsak 10 v za **»Sklad Mohorjanov 1911«.** Kjer so pa knjige že razdeljene, naj se najde dober človek, ki bo stopil od Mohorjana do Mohorjana in poprosil za teh 10 vinarjev. Na gorko besedo bo ljudstvo rado dalo. Zato upamo, da bodo ljubi Mohorjani **jev za Slovensko Stražo!**

Na pomoč „Slovenski Straži".

Zanimanje za Slovensko Stražo se širi čimdalje bolj. Poznajo jo zdaj že najširši sloji, in ne le po imenu, temveč se dobro zavedajo njenega velikega pomena. Da bi le rasli Slovenski Straži njeni dohodki v istem razmerju, kakor raste zanimanje zanjo. Žal, da se glede dohodkov ne moremo tako pohvaliti, kakor bi se radi. Pa to se da prav lahko popraviti, in sicer na način, ki smo ga že večkrat priporočali: **Kupujte blago, ki se prodaja v korist obmejnim Slovencem!** Prispevke od tega blaga dobi Slovenska Straža, katera jih porabi za svoje delo za obmejne Slovence. **Posebno opozarjamo svoje podružnice, da neumorno agitirajo za blago, ki se prodaja Slovenski Straži v korist.**

V lastni zalogi ima Slovenska Straža **papir,** ki je priznano najboljši in najcenejši. Slavne krajne šolske svete in šolska vodstva, kakor tudi preč. župne urade prosimo, naj naročajo edinole papir Slovenske Straže. Kdor bo enkrat poizkusil, ta bo gotovo ostal naš stalni odjemalec. Obilna priznalna pisma pričajo, da ima Slovenska Straža res najboljši in najcenejši papir. Gospodje trgovci dobe znaten popust. Zahtevajte vzorce!

Vsak dan se shajajo družbe v gostilnah. Koliko bi te lahko storile za Slovensko Stražo, pa bi se jim v žepu prav nič ne poznalo! En krajcar pri plačevanju »cehe« ne igra nobene vloge, Slovenski Straži bi se pa zelo pomnožil vir dohodkov, ako bi vsakdo zahteval **računski listek v korist obmejnim Slovencem.** Posnemajte v tem oziru nasprotnike! Naj bi ne bilo slovenske gostilne brez naših računskih listkov. Naročajo se v pisarni Slovenske Straže v Ljubljani (Dunajska cesta št. 32, hiša Zadružne zveze, na dvorišču).

Okoli tri tisoč kron je že dobila Slovenska Straža za **koleke.** Ta vsota bi pa bila gotovo desetkrat večja, ako bi vsi zavedni Slovenci prilepljali na vsako pismo, razglednico in dopisnico koleke »Slovenske Straže«. Vse naše posojilnice, vsa društva naj sklenejo, od sedaj naprej kolekovati vsak dopis s kolekom Slovenske Straže. Razprodajalci dobe 20 % popusta.

Čebelno-voščene sveče v korist Slovenske Straže. Opozarjamo preč. cerkvena predstojništva, da smo se pogodili s prvo slovensko svečarno **J. Kopač** v Gorici radi prodaje voščenih sveč v korist obmejnim bratom. Toplo priporočamo.

Vse zavedne Slovenke hvalijo drože (kvas) Slovenske Straže iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 8. — Umevno, ker so izborne! Priporočamo vsem trgovcem, da naročajo edino te drože ter da se v kratkem času razširijo po vsem Slovenskem.

Skrajni čas je, da vsi zaupniki pogledajo v svojih občinah, kjer se še **ne rabijo naše vžigalice,** kateri gg. trgovci še ne prodajajo vžigalice v korist obmejnim Slovencem. Zahtevajte odločno povsodi, naj jih naročajo pri tvrdi C. Menardi v Ljubljani. Ne verujte izgovorom, da so pošle. Odločno zahtevajte!

Kolinska kavina primes je gotovo najboljša in že zato zasluži, da se čim najbolj razširi. Ker pa je tudi na prodaj v tak rodoljuben namen, je naravnost dolžnost vseh naših gospodinj, da kupujejo izključno le Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem. Paziti pa je treba strogo na ta napis in pa na to, da je pritisnjen pečat Slovenske Straže.

Pozor! Vsakdo naj pri nakupovanju blaga za obleke, ako hoče imeti dobro in trpežno blago, zahteva v vsaki trgovini blago z napisom **»Zvezdna tkanina«** in z znamko »Zlate repate zvezde«. To blago je najtrpežnejše za moške in ženske obleke, kakor tudi za perilo in se prodaja v korist obmejnim Slovencem. Trgovci, ako se hočete prikupiti svojim odjemalcem, naročajte to izborno blago pri podjetju Zvezdnih tkanin Hermes v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5, nasproti glavne pošte.

Hitro in lepo se snažijo obuvala, ako rabite **čistilo za čevlje »Sava«,** katero prodaja v korist obmejnim Slovencem A. Kregar, Ljubljana. To čistilo je popolnoma neškodljivo in omehča tudi najtrše usnje.

Za skioptične aparate posreduje pisarna »Slovenske Straže«.

Tamburice, ki se prodajajo v korist »Slovenske Straže«, so si že stekle priznanje in hvalo. Naročajte jih! Naročila sprejema: Ivan Vrečko, Katoliška tiskarna, Ljubljana. Ceniki zastonj in poštnine prosto.

Kdor rabi gramofon ali gramofonske plošče naj se obrne za posredovanje na »Slovensko Stražo«. Dobi pošteno, ceno, dobro.

Rabljenih poštnih znamk je nabranih blizu poldrug milijona. Sprejema jih za »Stražo«: Lavoslav Puhar, typograph, Spodnja Šiška pri Ljubljani.

Star denar pošiljajte »Slovenski Straži«.

* * *

Oporoke vseh Slovencev in Slovenk naj se glase na korist »Slovenski Straži«. Bodi to vsakogar zadnji pozdrav bedni domovini!

* * *

Gg. poverjenike Družbe sv. Mohorja prosimo, da z razdelitvijo družbenih knjig **združijo tudi delo za »Slovensko Stražo«.** Naj bi kmalu postala resnica želja občnega zbora »Slovenske Straže«, da bi število Mohorjanov postalo tudi število podpornikov »Slovenske Straže«. **Pri tej priliki se da marsikaj storiti za »Slovensko Stražo« tudi v župnijah, kjer še ni podružnice »Slovenske Straže«.** Sedaj je čas, da vse slovenske župnije vsaka po svoji moči sodelujejo pri našem narodnoobrambnem delu! Desetvinarskim darovom najubožnejših, naj se pridružijo premožnejši z večjimi darovi! Slava že naprej tisti župniji, ki bo izkazala največjo pomoč obmejni naši organizaciji!

* * *

Naše narodne dolžnosti. Sveta dolžnost slehernega Slovenca in Slovenke je:

1. da rabi samo vžigalice »v korist obmejnim Slovencem«, ki se naročajo pri »Slovenski Straži« v Ljubljani;
2. da prilepi na pisma in dopisnice narodni kolek, ki ga izdaje »Slovenska Straža«;
3. da pristopi kot ud k »Slovenski Straži« ter nabira ob vsaki priliki za njo darove;
4. da rabi dosledno le kavo iz kolinske tovarne, na katere zavitku je napis »v korist obmejnim Slovencem« in je na njem pečatnik »Slov. Straže«;
5. da pri ljudskem štetju vpiše sebe in svoje za Slovence, ter v istem smislu vpliva na vse svoje znance;
6. da se poslužuje v vseh uradih slovenščine;
7. da se drži pri nakupovanju domačih trgovcev in obrtnikov;
8. da razširja nauke »Narodno-Obrambnega Vestnika«.

Uvažujte! *Ponovno prosimo vse podružnice „Slovenske Straže" in vse somišljenike, naj skrbe v svojih krajih, da se povsod razširijo naše vžigalice v korist obmejnim Slovencem. Rabite povsod naše vžigalice. Opominjajte znance na rabo naših vžigalic, odločno zahtevajte od trgovcev, naj jih naročajo pri tvrdki Menardi v Ljubljani. Če bi vsak naš somišljenik v tem oziru kaj storil, bi bil dobiček iz vžigalic velik.*

Ali ste pridobili „Slovencu" kakega novega naročnika? Upoštevajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

Agitirajte, da se po več oseb skupaj naroči na „Slovenca"!

V vse slovenske družine „Slovenca"!

Katoliška Tiskarna v Ljubljani.